DOBRÁ PRAXE SAMOSPRÁV

PŘÍRUČKA DOBRÉ PRAXE

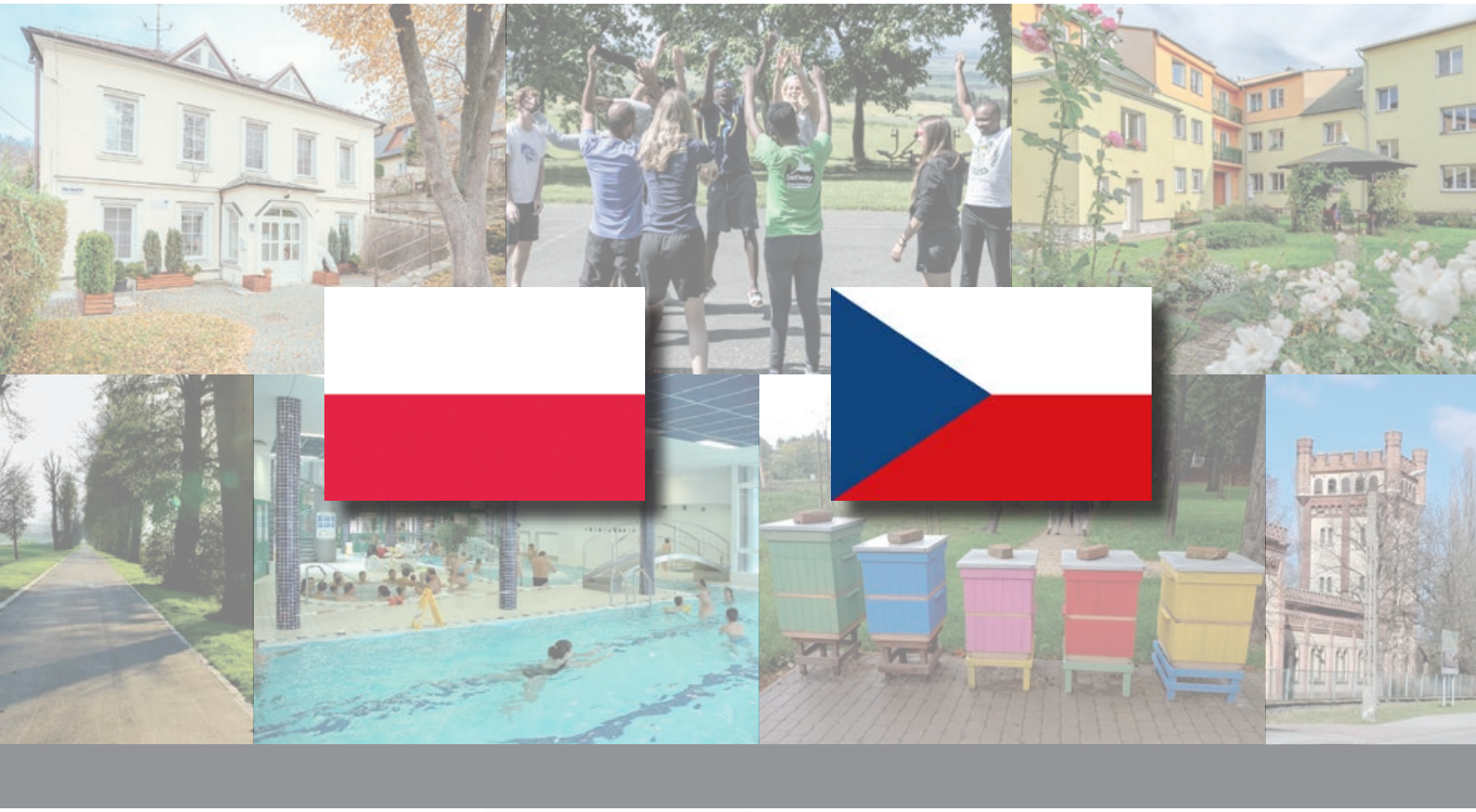

Kolektiv autorů (Berka David, Dvorská Hana, Mgr., Kociánová Lenka, Ing., Marghold Marián, Pečinka Rudolf, Ing., Petřek Jiří, Ing., Pasovská Radmila, Pawlinów Ewa, Procházková Michaela, Ing., Roubínek Pavel, Mgr. Ph.D., Staszewski Maciej, Szóstka Jarosław).

Ilustrace Anežka Margholdová.

© Mikroregion Šternbersko, Šternberk 2021

Mikroregion Šternbersko

Horní náměstí 78/16

785 01 Šternberk

www.mikroregion-sternbersko.cz

Úvodní slovo předsedy Mikroregionu Šternbersko

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou publikace, která shrnuje činnost dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Šternbersko realizovanou v letech 2019–2021 v mezinárodním projektu v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko s názvem „Mezisektorová spolupráce v pohraničí – spolky a obce se učí navzájem“ (Spolky a obce bez hranic).

Jako předseda tohoto svazku jsem uvítal nové možnosti, které jeho realizace přinesla, a kladně hodnotím jeho přínosy. Navzdory objektivním potížím způsobeným pandemií nemoci covid-19, která takřka znemožnila mezinárodní setkávání, se projekt podařilo úspěšně realizovat, i když došlo k jeho prodloužení a na čas se přesunul do „on-line světa“.

O širokém spektru aktivit svazku i konkrétních projektových akcích se dozvíte více na následujících stránkách. Dle mého názoru projekt splnil svůj cíl, kterým bylo zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v regionu česko-polského pohraničí. V rámci partnerství projekt realizovali tito partneři: Místní akční skupina Šternbersko (vedoucí partner), dobrovolný svazek obcí Mikroregion Šternbersko za českou stranu a Powiat Prudnicki za polskou stranu.

Smyslem projektu z pohledu představitelů obcí bylo navázání spolupráce a zajištění výměny zkušeností napříč pohraničím. To se myslím podařilo v míře vrchovaté. Inspirující pro představitele našich obcí byly aktivity polských partnerů v několika oblastech, např. v odpadovém hospodářství, péči o seniory, budování a údržbě sportovišť aj. Měli jsme možnost na vlastní oči vidět řadu zajímavých projektů realizovaných na polské straně a rovněž se pochlubit partnerům těmi svými. V rámci realizace projektu byly navázány i osobní vazby a členské obce získaly partnerství pro své vlastní projekty.

Děkuji všem, kteří se do realizace zapojili, a doufám v další mezinárodní spolupráci – ať už formalizovanou prostřednictvím společných projektů, či neformální prostřednictvím vzájemných návštěv – a setkávání při širokém spektru příležitostí.

Ing. Rudolf Pečinka,
předseda Mikroregionu Šternbersko

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Tato publikace byla vydána v rámci projektu s názvem „Mezisektorová spolupráce v pohraničí – spolky a obce se učí navzájem“, reg. č. CZ.11.4.120/0.0/0.0/17_028/0001646, realizovaného za podpory programu Interreg V-A Česká republika - Polsko.

Obsah

PŘEDSTAVENÍ PROJEKTU **6**

Srovnání samospráv v České a Polské republice **6**

Představení jednotlivých subjektů zapojených do realizace projektu **7**

- Místní akční skupina Šternbersko 7
- Mikroregion Šternbersko 8
- Okres Prudnik 11

Akce realizované v roce 2019 ..... **16**

- **26. 2. 2019 - Úvodní setkání ve Šternberku** **16**
- **26. 3. 2019 - Úvodní setkání v Prudniku** **16**
- **11. 4. 2019 - Diskusní seminář na téma „Investiční příležitosti“** **17**
- **6. - 7. 6. 2019 - Vzdělávací workshop (exkurze) pro představitele samospráv** **18**
- **6. - 7. 9. 2019 - Dvoudenní vzdělávací workshop pro zástupce samospráv ve Šternberku** **19**
- **8. 11. 2019 - Seminář na téma „Odpadové hospodaření“** **20**

Akce realizované v roce 2021 ..... **21**

- **13. 4. 2021** – On-line seminář „Podpora aktivního života seniorů v obcích v Česku a Polsku“ 21
- **30. 6. 2021** – On-line seminář „Příležitosti pro rozvoj cyklistické infrastruktury: projekty, financování, budoucí perspektiva“ 22
- **13. – 14. 8. 2021** Workshop v České republice „Dobrovolnictví, participace veřejnosti“ 25
- **16. – 17. 9. 2021** Závěrečný dvoudenní workshop v Polsku 26

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE **28**

Revitalizace brownfieldů **28**

- Likérka Dolany 28
- Pila Bohuňovice – aktivizace uzavřeného výrobního závodu 31

Podpora podnikatelských příležitostí **35**

- Výstavba podnikatelské zóny ve městě Šternberk 35
- Brownfield textilní továrny FROTEX v Prudniku a jeho přeměna na podnikatelskou zónu 37

Přeshraniční spolupráce obcí **39**

- Společná historie a společná budoucnost 39
- Za krásami židovských hřbitovů 41
- Zůstat v paměti pokolení 42

Volnočasové aktivity **43**

- Centrum zdraví Bohuňovice 43

Dobrovolnická činnost 46

● Dobrovolnictví a workcamp 46
● Zapojení do mezinárodních dobrovolnických aktivit 48
● Zkušenosti obce Hlásnice s workcampy 49
Péče o seniory 50
● Péče o seniory ve městě Šternberk 50
● Senior Park 55
● Péče o seniory v Gmině Prudnik 56
Odpadové hospodářství 58
● Odpadové hospodářství v ČR – aktuální situace a budoucí vývoj 58
● Odpadové hospodářství v regionu Malá Haná – společnost Technické služby Malá Haná s.r.o. 59
● Odpadové hospodářství v Mikroregionu Šternbersko 61
● Další příklady dobré praxe v obcích ČR 62
● Systém odpadového hospodářství v Gmině Nysa 64

POUŽITÉ ZDROJE 67

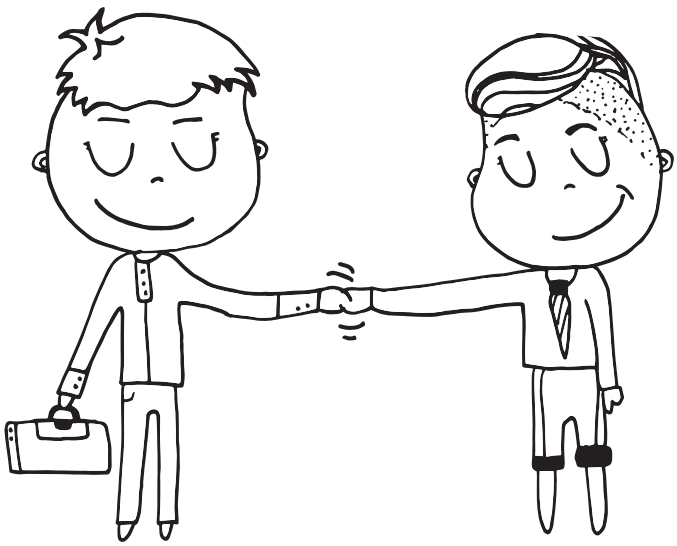

Představení projektu

Hlavním cílem projektu bylo zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v regionu česko-polského pohraničí. Konkrétně se jednalo o Místní akční skupinu Šternbersko, dobrovolný svazek obcí Mikroregion Šternbersko za českou stranu a Powiat Prudnicki za polskou stranu. Smyslem projektu bylo umožnit obcím a spolkům (sdružením dobrovolných hasičů, sportovním klubům a dalším neziskovým organizacím), které partneři sdružují a zaštiťují, navázání trvalé spolupráce a zajistit výměnu zkušeností napříč pohraničím.

Projekt měl také za cíl setkávání zástupců obcí, neziskových organizací a spolků působících na území česko-polského pohraničí, a to za účelem výměny zkušeností a dobré a špatné praxe formou společných aktivit a diskusí.

Realizací projektu byl podpořen vznik, posilování, upevňování a rozšiřování přeshraničních partnerství subjektů za účasti veřejných institucí, nestátních neziskových organizací a jiných způsobilých subjektů v oblasti veřejných služeb a v celospolečensky přínosných oblastech (budou realizovány semináře, konference, diskusní panely, intenzivní výměna zkušeností). Díky projektu vznikly nové vazby mezi jednotlivými obcemi a spolky, které pomohou snazší výměně informací a zkušeností. Od projektu očekáváme navázání dlouhodobých vzájemných vztahů mezi zapojenými subjekty, které mohou do budoucna pomoci nejen při výměně zkušeností, ale také mohou být užitečné pro další rozvoj regionu.

V rámci realizace klíčové aktivity č. 3 s názvem Výměna zkušeností při realizaci meziobecní spolupráce určené pro zástupce samospráv proběhlo úvodní setkání, 4 workshopy a 4 semináře a závěrečná konference. Za realizaci klíčové aktivity č. 3 byl zodpovědný Mikroregion Šternbersko ve spolupráci s polským partnerem Powiatem Prudnicki.

Realizaci projektu významně ovlivnila pandemie onemocnění covid-19. V roce 2020 nebyla realizována žádná akce. Počátkem roku 2021 bylo rozhodnuto o realizaci některých akcí on-line formou.

Tato publikace je jedním z výstupů klíčové aktivity č. 3. Obsahuje stručný popis realizovaných akcí a vybrané příklady dobré praxe z obou států.

Srovnání samospráv v České a Polské republice

Zatímco v Česku máme dvoustupňovou územní samosprávu (obce a kraje), polská územní samospráva je třístupňová. Kromě obcí (gminy) existují v Polsku dále samosprávné okresy (powiaty) a vojvodství (województwa). To je asi nejpodstatnějším rozdílem mezi územní samosprávou v Česku a Polsku. Přestože každá vyšší jednotka územní samosprávy zahrnuje vždy určitý počet jednotek nižších (s výjimkou gmin se statusem powiatu), neexistuje mezi nimi vztah nadřízenosti a podřízenosti. Každá úroveň samosprávy má své nezávislé kompetence.
Pojetí samosprávné obce v Polsku je zejména svou velikostí odlišné od pojetí českého; v Polsku existuje 2 478 obcí, v Česku 6 249 obcí. Gmina tedy odpovídá vždy spíše městu nebo městečku, pod které spadají i okolní vesnice, které nemají vlastní samosprávu. V Polsku neexistuje obec s počtem obyvatel menším než 1 tisíc.
Powiaty svou velikostí a počtem obyvatel přibližně odpovídají českým okresům. Ty však samosprávu a dnes již až na výjimky ani státní správu nevykonávají, přestože i v Česku lze okresní města považovat většinou za hospodářská a kulturní centra regionu. Z porovnání s českými kraji,

kterých je 14, je patrné, že polské regiony jsou větší a tím i silnější (v Polsku je 379 powiatů, včetně 64 městských gmin se statusem powiatu, a 16 vojvodství).
Mikroregion Šternbersko, jeden z partnerů projektu, sdružuje celkem 29 obcí. Struktura členských obcí je velmi různorodá – jedná se o obce velmi malé, ale i větší město. Nejmenší obcí je Mutkov s 50 obyvateli, největší obcí je Město Šternberk s cca 13 600 obyvateli. Ve vztahu k velikosti a potřebným kapacitám (ať již personálním, či finančním) jsou adekvátními partnery pro polské gminy pouze větší obce jako např. Bohuňovice, Dolany, město Šternberk.
V Mikroregionu Šternbersko však převažují členské obce menšího typu. I proto byl partnerem projektu Mikroregion Šternbersko, který zajistil administrativní a organizační stránku projektu, a zástupci obcí se tak mohli dle svého zájmu a kapacit zúčastnil vybraných akcí projektu, navazovat nové kontakty a diskutovat příklady dobré praxe.
I v rámci realizace projektu se tak potvrdilo, že pro menší obce jsou zajímavé spíše projekty typu mikroprojektů.

Představení jednotlivých subjektů zapojených do realizace projektu

● Místní akční skupina Šternbersko

V území širšího regionu Šternberska vznikla iniciativa na založení MAS, jejímiž členy je v současné době 22 obcí, 20 podnikatelů včetně zemědělců, 23 neziskových organizací a 12 fyzických osob. Členská základna tak čítá celkem 77 subjektů. Složení je sestaveno tak, aby odpovídalo podmínce CLLD. Administrativně byla využita stávající MAS Haná pod Jedovou o.p.s. (nový název je MAS Šternbersko). Zastupitelstva obcí projevila usnesením vůli k členství v MAS. Ke konci června 2013 proběhla valná hromada MAS, která schválila novou zakladatelskou listinu o.p.s. a další organizační náležitosti. V roce 2017 byla schválená Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (dále jen SCLLD) území MAS, která je podmínkou pro následnou možnost čerpání evropských dotací. V novém plánovacím období EU 2014–2020 totiž tato strategie přináší možnosti získat na venkov finanční prostředky na rozvojové záměry veřejného a soukromého sektoru prostřednictvím MAS (kromě existence dalších finančních nástrojů EU). Kromě obce mají příležitost žádat o finanční prostředky všechny subjekty s právní subjektivitou působící na jeho území, které budou splňovat předpoklady dané v tu dobu platnými podmínkami pro určitou podporovanou aktivitu nebo činnost v rámci MAS.

Obrázek 1: Mapa území MAS Šternberko. Zdroj: https://www.mas-sternbersko.cz/.

MAS ŠTERNBERSKO

Mapa území MAS Šternbersko:

Rozloha: 261,3 km²
Počet obyvatel: k 31. 12. 2019 – 29 701
Počet obcí: 22

Mikroregion Šternbersko

Mikroregion Šternbersko (dále také jako svazek nebo mikroregion) byl jako dobrovolný svazek obcí založen 26. června 2015 na ustavující valné hromadě. Jako volné sdružení obcí však existuje mikroregion již od roku 1998.

Nyní jej tvoří 29 obcí:

- Babice
- Bělkovice-Lašťany
- Bohuňovice
- Dolany
- Domašov u Šternberka
- Hnojice
- Hlásnice
- Hlušovice
- Horní Loděnice
- Hraničné Petrovice
- Huzová
- Jívová
- Komárov
- Liboš
- Lipina
- Lužice
- Město Libavá
- Mladějovice
- Moravský Beroun
- Mutkov
- Norberčany
- Řídeč
- Samotišky
- Strukov
- Štarnov
- město Šternberk
- město Štěpánov
- Tovéř
- Žerotín

K 1. 1. 2020 na území mikroregionu s rozlohou 411,2 km² žilo 38 422 obyvatel.

Přirozeným centrem mikroregionu je město Šternberk. Dopravní osou území je komunikace Olomouc–Opava (I/46) a železniční trať Olomouc–Uničov. Území je pestré a charakterizuje ho jak úrodná Haná, tak kopcovitý a lesnatý reliéf Nízkého Jeseníku.

Původním cílem založení mikroregionu bylo iniciovat spolupráci obcí na místní úrovni, nalézat společná řešení problémů, umožnit lepší přenos informací mezi obcemi, zpracovávat projekty a připravovat se k účasti na regionálních projektech vedoucích k revitalizaci venkovského prostoru regionu. Mikroregion v minulosti realizoval několik projektů zejména z Programu obnovy venkova.

V roce 2015 byla zpracována nová strategie mikroregionu, ve které byly vytyčeny priority, a v rámci této se aktuálně připravují a realizují společné projekty z oblasti strategického rozvoje, životního prostředí, cykloturistiky a meziregionální spolupráce. Mikroregion také funguje jako informační platforma pro obce, organizuje pravidelná tematická setkání představitelů samospráv týkající se aktuálních témat. Pro obce zpracovává strategické rozvojové dokumenty (programy rozvoje), koncepční dokumenty (pasporty), pomáhá jim s projekty, veřejnými zakázkami a ochranou osobních údajů (GDPR).

Činnost mikroregionu je financována zejména z členských příspěvků, dotací, sponzorských darů a příjmů z činností vyvíjených mikroregionem.

Organizační struktura Mikroregionu Šternbersko

Vnitřní organizace mikroregionu, práva a povinnosti členů i volených orgánů svazku se řídí dokumentem Stanovy dobrovolného svazku obcí.

Organizační strukturu Mikroregionu Šternbersko tvoří celkem šest orgánů.

Obrázek 2: Organizační struktura Mikroregionu Šternbersko. Zdroj: vlastní zpracování.

Valná hromada je nejvyšším orgánem mikroregionu a je tvořena zástupci všech členských obcí.

Do působnosti valné hromady patří zejména následující činnosti:

- schvalování rozpočtu svazku,
- volba členů rady předsedy, místopředsedy a dalších členů orgánů svazku a jejich odvolání z funkce,
- rozhodování o přijetí a vyloučení členů svazku,
- rozhodování o sloučení, splynutí, rozdělení nebo zrušení svazku,
- rozhodování o výši a termínu splatnosti členských příspěvků,
- rozhodování o uložení úkolů jednotlivým orgánům svazku,
- rozhodování o nabytí a převodu nemovitostí a další.

Rada mikroregionu je výkonným orgánem svazku. Má 7 členů, kteří jsou voleni na dobu určitou do nejbližšího termínu řádných komunálních voleb, opakované zvolení je možné. Členem rady může být pouze starosta nebo místostarosta členské obce.

Do působnosti rady patří zejména:

- zabezpečení plnění valnou hromadou přijatých usnesení,
- provádění analýzy získaných poznatků, zpracovávání podnětů a příprava návrhů na opatření,
- zabezpečení řádného hospodaření svazku podle schváleného rozpočtu, provádění rozpočtových opatření v rozsahu stanoveném valnou hromadou,
- sestavování rozpočtu, plánu činností svazku na každý kalendářní rok a jejich předkládání ke schválení na zasedání valné hromady,
- předkládání závěrečného účtu a účetní závěrky na zasedání valné hromady,
- schvalování interních organizačních norem svazku,
- plnění úkolů uložených valnou hromadou,

- schvalování právních jednání svazku, jejichž předmětem je hodnota do 1 000 000 Kč, s výjimkou jednání pracovněprávních,
- zřizování pracovních pozic, pracovních skupin či komisí jako poradních orgánů rady, jmenování a odvolávání jejich členů a další.

Předseda mikroregionu je statutárním orgánem, který zastupuje svazek navenek. Při zastupování svazku jedná samostatně. Předseda je v době nepřítomnosti zastupován místopředsedou mikroregionu. Předseda i místopředseda jsou voleni valnou hromadou na dobu určitou – dva roky, nebo do nejbližšího termínu řádných komunálních voleb. Předseda a místopředseda jsou členy rady. Předsedou (místopředsedou) může být pouze starosta nebo místostarosta členské obce.

Kontrolní komise je kontrolním orgánem svazku. Kontrolní komise má minimálně 3 členy a jejich počet je vždy lichý. Členem kontrolní komise může být pouze člen zastupitelstva členské obce. Členové kontrolní komise jsou voleni na dobu určitou do nejbližšího termínu řádných komunálních voleb. Funkce člena kontrolní komise je neslučitelná s výkonem funkce člena rady svazku. Členy kontrolní komise volí valná hromada.

Do působnosti kontrolní komise patří zejména:
- kontrola dodržování stanov svazku a platných právních předpisů,
- kontrola dodržování usnesení orgánů svazku,
- kontrola hospodaření svazku a nakládání s jeho majetkem nahlížením do účetních knih a všech souvisejících dokladů a dokumentací,
- plnění úkolů zadaných valnou hromadou a přijímání podnětů ke kontrolní činnosti od jednotlivých členů svazku.

Tajemník mikroregionu je administrativním orgánem svazku. Tajemník zajišťuje především administrativní činnosti, funkční zázemí, informační servis o činnostech svazku, vede seznam členů svazku, zajišťuje propagaci svazku a aktualizaci internetových stránek. Tajemník vede evidenci členských příspěvků a zabezpečuje zázemí pro činnost jednotlivých orgánů svazku.

Tajemník je také vedoucím zaměstnancem svazku, který zajišťuje realizaci svěřených úkolů a běžný chod svazku. Tajemník plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči zaměstnancům svazku.

Činnosti Mikroregionu Šternbersko

Škála činností Mikroregionu Šternbersko je velmi široká, lze ji shrnout do následujících oblastí:
- realizace vlastních evropských, národních i krajských projektů v oblasti strategického řízení, odpadového hospodářství, cyklodopravy, propagace území a cestovního ruchu (s dopadem na členské obce); projekt CSS SMOČR,
  - v oblasti strategického řízení zejména: programy rozvoje obcí a akční plány jejich realizace, pasporty (VO, zeleně, místní komunikace, hřbitovy a památky),
  - snaha o společné postupy v oblasti GIS (portály, provazba na územní plánování a ÚAP) jak s obcemi, tak ORP Šternberk.
- koordinace a příprava náročnějších projektů (typicky cyklostezek) na základě smluv o partnerství a spolupráci (typicky pro 2 a více obcí svazku),
- odborné poradenství v oblasti platné legislativy,
- výkon funkce pověřence pro ochranu osobních údajů,

- organizace výběrových řízení, zpracování a administrace zadávacích řízení podle zákona o zadávání veřejných zakázek, především zakázek malého rozsahu,
- poskytování dotačního a projektového poradenství včetně zpracování a administrace žádostí o poskytnutí dotací, především národní a krajské dotační tituly,
- popularizace meziobecní spolupráce (formou přednášek, seminářů, konferencí).

Mikroregion je také realizátorem řady společných projektů zaměřených na podporu komplexní spolupráce a provázání rozvojových oblastí všech členských obcí DSO.

Konkrétně se jedná o tyto typy projektů:

- projekty financované z evropských strukturálních fondů,
  - projekt Centra sdílených služeb prostřednictvím Svazu měst a obcí ČR,
  - vlastní projekty z Operačního programu Zaměstnanost (Strategie I. – IV. zaměřené na tvorbu rozvojových dokumentů, pasportů, pořízení elektronických úředních desek, organizaci kulatých stolů),
  - projekty z Operačního programu Životní prostředí – pořízení kompostérů, nádob door2door,
  - projekty přeshraniční spolupráce z Programu Interreg V-A CZ-PL,
- projekty financované z národních dotačních titulů – krajské dotační tituly či prostředky z Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Okres Prudnik

Okres Prudnik se nachází v jižní části Opolského vojvodství v bezprostřední blízkosti náhorní plošiny Głubczycki a pohoří Opawskie. Od západu hraničí s Nysou Poviatem, od východu s okresy Krapkowickim a Kędzierzyńsko-Kozielskim, od jihu s Głubczyckim Poviatem a Českou republikou. Rozloha okresu je 570 km². Okres je obýván 60 500 lidmi a hustota obyvatelstva je asi 100 lidí na km². Okres Prudnik se skládá z následujících obcí: Prudnik, Głogówek, Bílá, Lubrza.

Krajina okresu je různá. Severní část je obsazena nížinnými oblastmi, zatímco jižní část je z hlediska cestovního ruchu mimořádně hornatá v podobě pohoří Opavského, v němž od roku 1988 existuje krajinný park. Významnou část Powiatu zaujímají rovinné oblasti s velmi dobrými vlastnostmi půdy umožňujícími rozvoj zemědělství. Oblast Powiatu se vyznačuje středním stupněm industrializace a rozvinutou zemědělsko-průmyslovou výrobou.

Mapa území okresu Prudnik:
Počet obyvatel: 60 500
Rozloha území: 570 km²
Počet obcí: 4

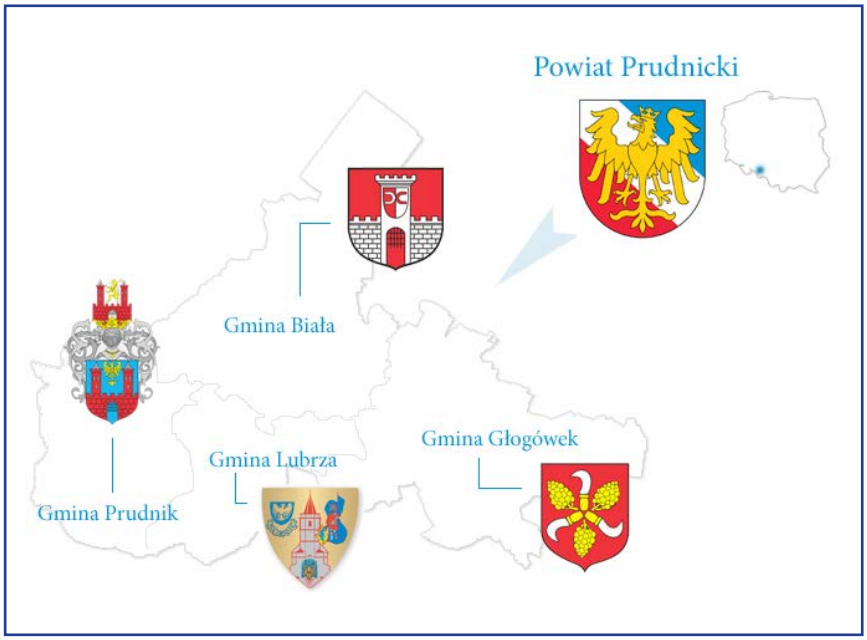

Obrázek 3: Mapa území okresu Prudnik. Zdroj: https://powiatprudnicki.pl/3115/2409/podstawowe-informacje.html.

Okres Prudnik o rozloze 572 km² se nachází v jižní části Opolského vojvodství na úpatí Sudet a na hranici dvou zeměpisných oblastí plošiny Głubczycki a Opawskie. Na jihu okres hraničí s Českou republikou.

Hraniční poloha vytváří příznivé podmínky pro obchodní, kulturní a turistickou výměnu.

Okres funguje v současné podobě od 1. ledna 1999, tj. od vstupu zákonné reformy v platnost.

Okres Prudnik tvoří:

- Městské a venkovské obce: Biała, Głogówek, Prudnik,
- Venkovské obce: Lubrza,
- Města: Biała, Głogówek, Prudnik.
- Sídlem okresu Prudnik je město Prudnik.

Organizační struktura okresu:

- Moc v okresu Prudnik vykonává Rada okresu Prudnik (zákonodárný orgán) i Úřad okresu (Zarząd Powiatu) vedený starostou (výkonný orgán).

Úřad okresu Prudnik je orgánem voleným Radou okresu a skládá se z 5 osob:

- Radosław Roszkowski – předseda úřadu – Starosta Prudnicki
- Janusz Siano – člen úřadu – zástupce starosty
- Dragomir Rudy – člen úřadu
- Joachim Kosz – člen úřadu
- Alicja Zawiślak – člen úřadu

Mezi nejdůležitější úkoly rady okresu patří plnění usnesení zastupitelstva okresu, správa majetku okresu, dohled nad plněním rozpočtu okresu. Zasedání rady se svolávají podle potřeby. Zasedání rady se mohou účastnit pozvané osoby

Okresní zastupitelstvo se schází na zasedáních svolávaných předsedou rady podle potřeby, nejméně však jednou za dva měsíce

Do výlučné působnosti zastupitelstva okresu patří mimo jiné následující záležitosti:

- přijímání místních zákonů včetně statutu okresu,
- schvalování a přijetí rozpočtu okresu,
- přijímání usnesení o majetku okresu,
- vytváření, změna a likvidace organizačních jednotek a jejich vybavování majetkem,
- přijímání usnesení o spolupráci s místními komunitami jiných zemí a připojování se k mezinárodním sdružením místních komunit,
- přijímání okresních programů včetně prevence kriminality a ochrany bezpečnosti a veřejného pořádku občanů, boje proti nezaměstnanosti a aktivace místního trhu práce a další.

Organizační řád Starostwa okresu v Prudniku definuje:

- organizační strukturu starosty,
- rozdělení úkolů mezi vedení starosty,
- organizace, fungování a rozsah činností organizačních jednotek,
- organizace přijímání, zkoumání a vyřizování záležitostí jednotlivých občanů,
- pravidla pro vypracování návrhů usnesení Rady a správní rady, jakož i příkazů Starosty (zasady opracowywania projektów uchwał Rady i Zarządu oraz zarządzeń Starosty),

- vnitřní kontrolní systém,
- zásady plánování práce a podepisování dopisů a rozhodnutí

Okresní úřad je organizační složkou, s jejíž pomocí Rada okresu plní úkoly okresu stanovené v zákonech a nařízeních vydaných na základě zákonů, organizačním řádu okresu Prudnik a usnesení okresních úřadů.

Vedení Okresního úřadu tvoří: Starosta (předseda okresu), Náměstek předsedy, Tajemník okresu a Účetní okresu.

Práci okresního úřadu řídí Předseda okresu ve spolupráci s náměstkem, tajemníkem okresu a účetním okresu.

Předseda okresu dohlíží na plnění úkolů osobami (náměstek, tajemník okresu a účetní okresu) a jednotlivými odděleními, samostatnými referáty a samostatnými pracovišti.

Dozor nad vedoucími organizačních jednotek okresu a okresních služeb, kontrol a stráží upravují nařízení Předsedy okresu.

Organizační strukturu Okresního úřadu v Prudniku tvoří tyto organizační složky:
- Oddělení organizačních, rozvojových programů a krizového řízení,
- Oddělení geodézie, kartografie, katastru a správy nemovitostí,
- Oddělení stavební správy,
- Oddělení komunikací a dopravy,
- Oddělení školství a zdravotnictví,
- Oddělení technické,
- Finanční a rozpočtové oddělení

Samostatné referáty:
- Referát ochrany životního prostředí a vodního hospodářství,
- Referát získávání mimorozpočtových fondů,

Nezávislá pracoviště:
- Zmocněnec pro ochranu utajovaných informací,
- Tým právních poradců,
- Pracoviště pro veřejné zakázky,
- Okresní ombudsman pro ochranu spotřebitele,
- Interní auditor,
- Interní kontrolor,
- Služba BOZP,
- Okresní geodet,
- Úřední archivář,
- Personalista.

Organizační jednotky okresu Prudnik jsou:

- Speciální škola a vzdělávací centrum v Prudniku,
- Středisko odborného a dalšího vzdělávání v Prudniku,
- Sirotčinec v Głogówku,
- Dům s pečovatelskou službou v Prudniku,
- Velitelství krajské státní hasičské služby v Prudniku,
- Centrum rehabilitační a psychiatrické péče v Racławicích Śląskie,
- Okresní úřad práce v Prudniku,
- Psychologické a pedagogické poradenské centrum v Prudniku,
- Okresní centrum podpory rodiny v Prudniku,
- Komplex všeobecně vzdělávacích škol č. 1 v Prudniku,
- Zemědělský školní komplex v Prudniku,
- Školní komplex v Głogówku,
- Komplex zdravotní péče v Białe,
- Okresní inspektorát stavebního dozoru.

Využití evropských fondů

V této oblasti současné vedení okresu dosáhlo skutečných úspěchů měřených objektivními ukazateli. V žebříčku celostátního samosprávného časopisu "Wspólnota" obsadil Okres Prudnik v Polsku 18. místo mezi 314 okresy, a v celkovém hodnocení Sdružení polských okresu bylo Okres Prudnik několikrát v Polsku na 11. místě mezi cca 100 okresy s počtem obyvatel do 60 tisíc. Hodnocení zadané Evropskou komisí ukázalo, že Okres Prudnik je nejaktivnějším příjemcem Operačního programu Přeshraniční spolupráce Česka republika-Polsko, který pokrývá oblast od Turoszówa na západě po Těšín na východě. V rámci tohoto a dalšího programu - Interreg V-A kraj realizuje cca 60 přeshraničních projektů, což je v celorepublikovém měřítku rekord.

Investice

V letech 2007 – 2018 byla realizována řada investic důležitých pro obyvatele Prudnického regionu a také obrovské množství tzv. „měkkých projektů". Hodnotu aktivit, které Okres Prudnik realizoval v letech 2007 – 2018 s využitím vnějších příležitostí pro urychlený rozvoj okresu, je třeba spatřovat v promyšleném a zvláště aktivním získávání finančních prostředků EU a ze státního rozpočtu a následně jejich smysluplném vynaložení na zanedbanou silniční, nemocniční a vzdělávací infrastrukturu. Okres investoval 137 mil. PLN, z toho získané spolufinancování z EU a národní činí až 100 mil. PLN. Velká aktivita se projevila při získávání peněz z vládních programů, a to mimo jiné Z Národního programu rekonstrukce místních komunikací, Vesela škola (dětská hřiště při Speciální škole a vzdělávacích střediscích v Prudniku a Głogówku), Moje hřiště - Orlik 2012, co bylo také vyzdviženo na konferenci ve Vojvodském úřadě v rámci tzv. „Dnů dobrých investic".

Klíčovou strategickou výzvou Okresu Prudnik je zvýšení ekonomické aktivity, která v konečném důsledku přispěje ke zlepšení ekonomického postavení obyvatel a jejich obohacení. V současné době Okres Prudnik ztrácí konkurenční výhodu v oblasti lidských zdrojů, což má za následek migraci. Významnou výzvou pro okres je čelit negativním demografickým jevům a jejich dopadům.

Pilíře rozvoje Okresu Prudnik ve strategické perspektivě jsou:

- Ekonomická aktivace území Okresu Prudnik na základě místních specializací a vytvoření prostoru pro nové investice.
- Utváření vysoké kvality života založené na existujících zdrojích, institucionálním a sociálním potenciálu a vysoké kvalitě životního prostředí.
- Partnerské řízení Okresu Prudnik.

Výzvou pro Okres Prudnik je vytvoření takového místa, jehož opuštění nebude diktováno ekonomickými ohledy. To znamená, že okres Prudnik by měl mít atraktivní trh práce, přizpůsobený potřebám a očekávání obyvatel i podnikatelů. Je nutné posílit potenciál místní ekonomiky.

Akce realizované v roce 2019

V roce 2019 proběhlo celkem 6 akcí, z toho 2 úvodní setkání, 2 jednodenní semináře a 2 vzdělávací exkurze. Akce proběhly jak na české, tak i polské straně.

Přehled akcí je graficky znázorněn v následující tabulce:

AKCE	DATUM KONÁNÍ	ORGANIZÁTOR AKCE	MÍSTO KONÁNÍ
Úvodní setkání ve Šternberku	26. 2. 2019	Mikroregion Šternbersko	Šternberk
Úvodní setkání v Prudniku	26. 3. 2019	Powiat Prudnik	Prudnik
Diskusní seminář na téma „Investiční příležitosti"	11. 4. 2019	Mikroregion Šternbersko	Šternberk
Vzdělávací workshop pro představitele samospráv	6. - 7. 6. 2019	Powiat Prudnik	Vrbno p. Pradědem Prudnik
Vzdělávací workshop ve Šternberku	6. - 7. 9. 2019	Mikroregion Šternbersko	Šternberk Dolany Hlušovice
Seminář na téma „Odpadové hospodářství v Polsku"	8. 11. 2019	Powiat Prudnik	Prudnik

Tabulka 1: Přehled akcí realizovaných v roce 2019. Zdroj: vlastní zpracování.

Úvodní setkání

● 26. 2. 2019 – Úvodní setkání ve Šternberku

Cílem úvodního setkání se zástupci obcí a zájmových spolků na české straně bylo představení projektu, základní informace o území polského partnera, seznámení s předběžně plánovaným harmonogramem a možnostmi zapojení do výměnných akcí.

Z dotazníkového šetření vyplynula témata pro workshopy a semináře. Zástupci obcí projevili největší zájem o strategické plánování, odpady a životní prostředí a investiční příležitosti. Např. investičním příležitostem byl věnován seminář dne 11. 4. 2019 a workshop ve dnech 6. – 7. 9. 2019. Strategickému plánování ve vazbě na přeshraniční spolupráci obcí se věnoval workshop ve dnech 6. – 7. 6. 2019, a odpadům pak praktický seminář dne 8. 11. 2019.

Obdobně tomu bylo i v případě akcí realizovaných v roce 2021.

● 26. 3. 2019 – Úvodní setkání v Prudniku

Cílem úvodního setkání se zástupci obcí a zájmových spolků na polské straně bylo představení projektu, základní informace o území českých partnerů, seznámení s předběžně plánovaným harmonogramem a možnostmi zapojení do výměnných akcí.

● 11. 4. 2019 – Diskusní seminář na téma „Investiční příležitosti“

Ve čtvrtek 11. 4. 2019 se v Kulturním domě ve Šternberku sešli představitelé obecních samospráv z území Mikroregionu Šternbersko a MAS Šternbersko, aby společně s protějšky z polského Powiatu Prudnického diskutovali nad tématem investic v obou územích. Z českých zástupců představili své projekty Rudolf Pečinka (předseda Mikroregionu Šternbersko a starosta obce Dolany) a Jiří Petřek (bývalý předseda Mikroregionu Šternbersko a dlouholetý starosta obce Bohuňovice). Byla prezentována tato témata: možnosti revitalizace brownfieldu bývalé likérky v centru Dolan a vznik golfového areálu Véska, aktivizace podnikatelských aktivit v prostorách výrobního podniku Moravskoslezských dřevařských závodů v Bohuňovicích, ale také využití zdevastovaného objektu v centru obce, dnešního aquaparku Centrum zdraví. Polští kolegové představili podnikatelskou zónu v Prudniku, ale také možnosti nového využití brownfieldu bývalé textilní továrny Frotex. Setkání se zúčastnili také zástupci Okresní hospodářské komory či Krajského úřadu Olomouckého kraje, kteří prezentovali své aktivity směřující k podpoře a vzájemné spolupráci podnikatelských subjektů a obcí. Celý seminář se nesl v duchu přátelské diskuse a předávání nových nápadů v oblasti rozvoje podnikání a obcí v obou územích.

Projekty revitalizace brownfieldu bývalé likérky v centru Dolan, aktivizace podnikatelských aktivit v prostorách bývalého podniku Moravskoslezských dřevařských závodů v Bohuňovicích Centrum zdraví Bohuňovice jsou podrobně popsány v kapitole Příklady dobré praxe, podkapitolách Revitalizace brownfieldů a Volnočasové aktivity.

Obrázek 4: Seminář na téma „Investiční příležitosti“ dne 11. 4. 2019. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

● 6. – 7. 6. 2019 – Vzdělávací workshop (exkurze) pro představitele samospráv

Ve dnech 6. – 7. 6. 2019 se celkem 26 zástupců samospráv z obcí Mikroregionu Šternbersko zúčastnilo dvoudenního poznávacího zájezdu do česko-polského pohraničí. První den bylo na programu navštívení sekretariátu české části Euroregionu Praděd, kde se starostové a pracovníci obecních úřadů seznámili s činnostmi Euroregionu Praděd a s možnostmi čerpání dotačních prostředků z fondu mikroprojektů v česko-polském pohraničí. Následovalo setkání se starostou Zlatých Hor a zároveň předsedou české části Euroregionu Praděd panem Ing. Milanem Rácem, který před účastníky exkurze pohovořil o rozvoji Zlatých Hor, o podpoře cestovního ruchu a výhodách zapojení do přeshraničních projektů. Dále byla na programu komentovaná prohlídka bývalé zlatorudné štoly, která byla nedávno otevřena veřejnosti.

Obrázek 5: Přivítání účastníků workshopu na radnici v Prudniku. Zdroj: archiv Powiatu Prudnicki.

Následně se program prolnul s aktivitou MAS Šternbersko, která zahrnovala besedu s Tadeuszem Piątkowskim, ředitelem Centra sociální péče v Prudniku, na téma „Úloha obcí při řešení problémů seniorů". V rámci akce se uskutečnila také návštěva 22. Wystawy Twórców Ludowych i Rzemiosła Artystycznego Pogranicza Polsko-Czeskiego/Výstavy lidových umělců a uměleckých řemesel polsko-českého pohraničí.

Po obědě následoval přesun do polského města Prudnik, kde došlo k setkání se zástupci okresu Prudnik, představení jejich činností a následná komentovaná prohlídka historické části města. Během společné večeře měli čeští účastníci možnost navazovat kontakty s polskými partnery, což je jeden z hlavních cílů projektu. Druhý den bylo na programu navštívení polského sekretariátu Euroregionu Praděd*. Tam diskutovali představitelé obcí a pracovníci Euroregionu Praděd možnosti a témata přeshraniční spolupráce v rámci Fondu mikroprojektů Programu Interreg V-A Česká republika – Polsko. Podrobnější informace jsou uvedeny v kapitole Příkladů dobré praxe, podkapitole Přeshraniční spolupráce obcí.

Obrázek 6: Účastníci workshopu 6. – 7. 6. 2019. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

** Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad nabízí aktivní pomoc s nalezením projektového partnera. Podrobné informace na http://www.europradziad.pl/.*

● 6. – 7. 9. 2019 – Dvoudenní vzdělávací workshop pro zástupce samospráv ve Šternberku

Ve dnech 6. – 7. 9. 2019 hostil Mikroregion Šternbersko návštěvu polských partnerů, zástupců gmin partnerského Powiatu Prudnik. Uvítání polských partnerů proběhlo v kanceláři starosty města Šternberka pana Ing. Stanislava Orsága. Starosta města krátce pohovořil o Šternberku a jeho zapojení do přeshraniční spolupráce. Pracovnicemi městského úřadu paní Mgr. Kameníčkovou a paní Ing. Šestákovou byli polští hosté seznámeni s připravovanými a realizovanými investičními projekty Šternberka. Řešila se mj. například i památková péče, rozvoj infrastruktury školských budov a připravovaný projekt výstavby krytého bazénu ve Šternberku.

Po obědě následoval přesun do obce Dolany, kde starosta Ing. Rudolf Pečinka ukázal prostory bývalé likérky a nastínil záměry obce pro budoucí využití areálu. Poté se skupina polských starostů přesunula do obce Hlušovice za panem starostou Jaromírem Malým, který hovořil o rozvoji obce v posledních 20 letech. Rozvinula se zajímavá diskuse, přičemž polští představitelé samospráv se divili, s jakou dynamikou získaly Hlušovice v posledních 20 letech takové množství nových obyvatel, a dotazovali se na související podrobnosti. Soukromý investor pan Jaroslav Plesník společně se starostou obce Hlušovice seznámil přítomné přímo v terénu s aktuálním stavem výstavby připravovaného senior parku. Pan Plesník pohovořil o konceptu senior parků, které v ČR buduje a provozuje, a také o spolupráci s obcí. Během odpoledne měla polská návštěva na programu komentovanou prohlídku historického centra Olomouce, na kterou navazovala večeře a společenský večer.

Senior Park v obci Hlušovice je jedním z příkladů dobré praxe uváděným v kapitole Péče o seniory.

Obrázek 7: Fotodokumentace workshopu 6. – 7. 9. 2019. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

V sobotu nám někdejší starosta obce Bohuňovice pan Ing. Jiří Petřek ukázal Centrum zdraví, projekt, v rámci kterého se podařilo přebudovat nevyužívaný areál v centru obce na aquapark. I tento projekt je jedním z příkladů dobré praxe uváděným v kapitole Volnočasové aktivity. Následoval přesun do Šternberka, kde proběhla prohlídka výstavy Legiovlaku a také návštěva Šternberských slavností, v rámci kterých se konal i závod historických vozidel Ecce Homo Historic.

● 8. 11. 2019 – Seminář na téma „Odpadové hospodářství“

Seminář pro zastupitele obcí zaměřený na odpadové hospodářství spojený s praktickou exkurzí v terénu.

V rámci zasedání navštívili zástupci měst obecní skládku EKOM v Domaszkowicích a dozvěděli se o jejím fungování. Setkání vyvrcholilo přednáškou konanou na radnici obce Prudnik na téma „Systém nakládání s komunálními odpady v Prudniku“. Vystoupila paní Monika Gniecka-Witkowska.

Během a po přednášce položili zástupci českého partnera spoustu otázek ohledně třídění, skladování a systému počítání poplatků za sběr odpadu.

Starosta města Prudnik Grzegorz Zawiślak, místostarosta Janusz Siano a vedoucí odboru nakládání s odpady Monika Gniecka-Witkowska odpověděli na každou zásadní otázku.

Účelem setkání byla výměna dobrých a špatných zkušeností a rozvoj přeshraniční spolupráce.

Obrázek 8: Fotodokumentace semináře na téma „Odpadové hospodářství“. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Akce realizované v roce 2021

Vzhledem k nepříznivé epidemické situaci vyvolané pandemií nemoci covid-19 nebyly v roce 2020 realizovány žádné akce.

Další akce se konaly v roce 2021, a to prezenční, i on-line formou. Celkem proběhly 4 akce, a to 2 on-line semináře a 2 dvoudenní workshopy. Akce proběhly jak na české, tak i polské straně.

Přehled akcí je graficky znázorněn v následující tabulce:

AKCE	DATUM KONÁNÍ	ORGANIZÁTOR AKCE	MÍSTO KONÁNÍ
On-line seminář na téma „Podpora aktivního života seniorů v obcích v Česku a Polsku“	13. 4. 2021	Mikroregion Šternbersko	On-line
On-line seminář na téma „Příležitosti pro rozvoj cyklistické infrastruktury: projekty, financování, budoucí perspektiva“	30. 6. 2021	Powiat Prudnik	On-line
Workshop v České republice na téma „Dobrovolnictví, participace veřejnosti“	13. - 14. 8. 2021	Mikroregion Šternbersko	Hlásnice Šternberk
Závěrečný dvoudenní workshop v Polsku	16. - 17. 9. 2021	Powiat Prudnik	Prudnik Glogówek, Biała

Tabulka 2: Přehled akcí realizovaných v roce 2021.

● 13. 4. 2021 – On-line seminář „Podpora aktivního života seniorů v obcích v Česku a Polsku“

Z důvodu trvající nepříznivé epidemické situace se první akce roku 2021 uskutečnila on-line formou prostřednictvím aplikace pro videokonference. Seminář byl zaměřen na sdílení dobré praxe a zkušeností v oblasti podpory aktivního života seniorů v Česku a Polsku. Účastníky akce byli představitelé českých a polských samospráv a zástupci organizací poskytujících služby seniorům.

Za českou stranu byly představeny organizace Krajská rada seniorů Olomouckého kraje, město Šternberk a jím zřízená organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Zástupci z Polska představili Dům sociální péče v Prudniku (DPS), Okresní centrum rodinné pomoci v Prudniku, Středisko sociální péče v Prudniku a Denní stacionář v Prudniku.

V rámci semináře byly prezentovány nejen činnosti a aktivity výše uvedených organizací, ale také realizované projekty. Zazněla celá řada nápadů a inspirace na společné, ale i individuální projekty směřující ke zlepšení životních podmínek nejen seniorů.

Např. Dům sociální péče v Prudniku (dále také jako DPS Prudnik) navázal velmi intenzivní spolupráci s Centrem sociálních služeb v Jeseníku (dále také jako CSS Jeseník) a tyto organizace společně realizovaly již několik projektů. V roce 2017 byl realizován projekt s názvem „Výměna znalostí a terapeutických

zkušeností v rámci spolupráce mezi zařízeními sociální péče DPS v Prudniku a Centra sociálních služeb Jeseník". Cílem projektu je navázat trvalou spolupráci institucí zabývajících se seniorskou generací v příhraničí, zvýšit interaktivitu těchto institucí, sdílet zkušeností terapeutického personálu a zavést nové inovativní terapeutické aktivity. V rámci projektu došlo k transferu know-how v oblasti terapeutických aktivit sociálních zařízení obou partnerů. Proběhl také nákup vybavení pro stravovací úsek, zřízení zážitkové místnosti v DPS Prudnik a vybudování venkovní tělocvičny v CSS Jeseník. Celkové náklady projektu činily 28 126,45 €.

Obrázek 9: Zážitková místnost v DPS Prudnik.
Zdroj: archiv DPS Prudnik.

Obrázek 10: Venkovní tělocvična v CSS Jeseník.
Zdroj: archiv DPS Prudnik.

V roce 2019 byl realizován projekt s názvem „Senioři bez hranic". Cílem projektu je trvalá spolupráce zařízení sociální péče DPS Prudnik a CSS Jeseník zabývajících se osobami v seniorském věku v příhraničí, výměna zkušeností personálu, lepší poznání klientů z Polska a České republiky a zvýšení povědomí o stravovacích zásadách a tradicích. Problematika správné výživy seniorů je velmi široká, stále se však netěší dostatečně velkému zájmu starších osob. Mnoho seniorů, kteří si během let vypěstovali nesprávné stravovací návyky, nevidí potřebu svůj každodenní jídelníček upravovat. V rámci projektu proběhla řada kulinářských workshopů, jejichž cílem je seznámit seniory a zaměstnance s problematikou tradiční národní kuchyně polských a českých partnerů a seznámit je s vánočními pokrmy a zásadami dietní a vegetariánské kuchyně se zvláštním důrazem na stravu osob v seniorském věku v DPS Prudnik a CSS Jeseník.

Celkové náklady projektu činily 42 759,40 €.

Účastníci semináře hodnotili seminář velice kladně a v závěru se shodli, že v případě zlepšení epidemické situace určitě vybrané organizace při nejbližší příležitosti navštíví.

V kapitole příkladů dobré praxe je v části Péče o seniory podrobně představena organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace a Středisko sociální péče v Prudniku.

● 30. 6. 2021 – On-line seminář „Příležitosti pro rozvoj cyklistické infrastruktury: projekty, financování, budoucí perspektiva"

I v pořadí druhý seminář proběhl on-line formou, opět prostřednictvím aplikace pro videokonference. Obsahem semináře bylo sdílení dobré praxe rozvoje cyklistické infrastruktury.

Úvodním příspěvkem byla prezentace Mgr. Pavla Roubínka, Ph.D., který představil roli meziobecní spolupráce při rozvoji sítě cyklostezek na příkladu Mikroregionu Šternbersko.

Mikroregion Šternbersko plní ve spolupráci s městem Šternberk a krajskými cyklokoordinátory roli koordinátora cyklistické dopravy na Šternbersku (mikroregionální úroveň).

Obrázek 11: Cyklostezka Hvězdná, podjezd u Štarnova. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Významnou akcí byl projekt „Podjezd pro cyklisty" na nebezpečném místě na páteřní cyklostezce v území „Hvězdná" mezi Štarnovem a Šternberkem, který bylo možné realizovat díky spolupráci dvou obcí jako svazkový projekt.

Mikroregion rovněž spolupracuje s obcemi a koordinuje přípravu propojení města Šternberk a Uničov (Litovel) prostřednictvím cyklostezky.

Významnou aktivitou je rovněž příprava řešení pro bezpečnou trasu cyklistů ze Šternberska a Olomoucka do Litovelského Pomoraví, projekční příprava cyklostezky Štěpánov–Černovír (Olomouc).

Mikroregion vydal v rámci podpory cestovního ruchu brožuru Cyklotrasy Mikroregionu Šternbersko, která představuje celkem 6 cyklotras různé délky a náročnosti.

Mikroregion každoročně pořádá cyklistickou vyjížďku regionem pro představitele samospráv a rovněž poznávací exkurzi do území partnerských mikroregionů.

V roce 2021 vznikla v rámci projektu s podporou Olomouckého kraje síť nabíjecích stanic pro elektrokola.

V rámci projektu financovaného z Operačního programu Zaměstnanost je nyní připravována „Strategie rozvoje cyklistické dopravy Mikroregionu Šternbersko" (finální verze bude k dispozici ve druhé polovině roku 2022).

Jednu z nejvýznamnějších investičních akcí na území ORP* Šternberk a Olomouc představil Ing. Jiří Petřek. Jedná se o cyklostezku Hvězdná spojující Olomouc s obcemi Hlušovice, Bohuňovice a Šternberk vybudovanou v letech 2008–2018 v 7 etapách. Cyklostezka měří 14 km. Je rovinatá a vhodná pro cyklisty i bruslaře všech věkových kategorií. V prezentaci byly shrnuty jednotlivé etapy výstavby cyklostezky, způsob financování investice, případné problémy. Byly shrnuty také podstatné detaily při budování a udržování cyklostezek.

Ing. Petr Smítal, krajský cyklokoordinátor Olomouckého kraje, představil účastníkům semináře činnost krajského cyklokoordinátora, Koncepci rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji a navazující akční plán a také klíčové projekty především ve vazbě na Polsko.

Následovaly čtyři příspěvky polské strany. Nejprve vystoupil starosta Powiatu Prudnik pan Radosław Roszkowski, který prezentoval cyklistickou dopravu jako příslib podpory ekologie a rozvoje cestovního ruchu.

Účastníci semináře byli seznámeni také s projekty cyklostezek financovanými z Fondu mikroprojektů (Přeshraniční cyklostezka Prudnik – Jindřichov, Evropská propagace cyklistické turistiky v Opawských horách, Stanisław Szozda spojuje národy), ale i národních zdrojů (např. cyklostezka v Prudniku, v ulicích Kolejowa, Nyska, Prężyńska, Skowrońskiego).

** ORP – obec s rozšířenou působností. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností (tzv. obcí III. stupně) jsou mezičlánkem přenesené působnosti samosprávy mezi krajskými úřady a ostatními obecními úřady (nižším článkem jsou pověřené obecní úřady a nejnižším všechny ostatní obecní úřady). Obecní úřady obcí s rozšířenou působností tak mají oproti ostatním obecním úřadům některé oblasti působnosti navíc, a to nejen pro svůj vlastní, základní správní obvod, ale zpravidla i pro další obce v okolí.*

V závěru prezentace byla představena cyklostezka Prudnik – Biała – Moszna. V rámci projektu vznikl tzv. obchvat lipové aleje v okolí Lubrzy. V této aleji rostou stromy, které tvoří chráněnou přírodní památku a jsou stanovištěm chráněného brouka poustevníka. Lípy stojí u silnice, představují nebezpečí pro řidiče a mnoho stromů je nemocných. Přesto nebylo možné je pokácet. Dřívější trasa silnice byla změněna na cyklostezku a hned vedle byla postavena nová široká silnice.

Obrázek 12: Cyklostezka Prudnik – Biała – Moszna.
Zdroj: archiv Powiatu Prudnicki.

Obrázek 13: Cyklostezka Prudnik – Biała – Moszna.
Zdroj: archiv Powiatu Prudnicki.

Cyklostezky v Prudniku a cyklostezku Prudnik – Biała – Moszna si mohli v reálu prohlédnout účastníci závěrečného workshopu konaného ve dnech 16. – 17. 9. 2021.

V následujícím příspěvku představil pan Marcin Husak, vedoucí odboru strategie a rozvoje města Prudník, tematické cyklistické trasy v Prudniku a okolí. Např. trasy s názvem Český den nabízí cyklistům hned tři okruhy v česko-polském pohraničí:

- Prudnik – Jindřichov – Prudnik (26,0 km),
- Prudnik – Zlaté Hory – Petrovice – Jindřichov – Prudnik (54,3 km),
- Prudnik – Zlaté Hory – Heřmanovice – Petrovice – Jindřichov – Prudnik (61,2 km).

Následovaly příspěvky pana Edwarda Plicka, starosty města Biała, a pana Piotra Bujaka, starosty města Głogówek, kteří účastníky semináře seznámili se stezkami pro pěší a cyklisty na území svých měst a v jejich blízkém okolí.

● 13. – 14. 8. 2021 Workshop v České republice „Dobrovolnictví, participace veřejnosti“

Ve dnech 13. – 14. 8. 2021 proběhl poslední dvoudenní workshop na české straně, zaměřený na ukázku aktivit spojených s dobrovolnictvím a participací veřejnosti. Po společném obědě a ubytování se hosté z gmin partnerského Powiatu Prudnik vydali na prohlídku farního kostela Zvěstování Panny Marie ve Šternberku. Prohlídka byla spojena s ukázkou hry na varhany. Odpolední část programu proběhla v obci Hlásnice, kde pan starosta Marián Marghold představil hostům aktivity obce v oblasti dobrovolnictví – ať již v oblasti spolupráce s místní veřejností (areál Komunitního centra se zahradou, dětské hřiště a sportoviště, oprava interiéru a fasád kaple sv. Jiří), studenty Mendelovy univerzity v Brně (návrhy vybraných témat úpravy veřejných prostranství a vytvoření systému stezek kolem obce se zapojením výsadby nové zeleně pro ochranu intravilánu obce), či jinými subjekty. Byl prezentován také mezinárodní rozměr spolupráce a dobrovolnictví prostřednictvím organizace INEX-Sdružení dobrovolných aktivit, z.s. Tato organizace se již od roku 2017 věnuje pořádání letních dobrovolnických workcampů.

Obrázek 14: Fotodokumentace workshopu – kaple sv. Jiří v Hlásnici a interiér farního kostela Zvěstování Panny Marie ve Šternberku. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Podrobnější informace o dobrovolnických aktivitách, spolupráci se studenty Mendelovy univerzity v Brně a letních workcampech jsou uvedeny v části Příklady dobré praxe, kapitole Dobrovolnictví a workcamp.

Druhý den programu byl věnován semináři na Státním hradu Šternberk, na kterém získali hosté informace o projektu Šternberské hradní návrší: čas proměn hradního parku a podhradí. Hlavním cílem projektu je výrazné zlepšení technického stavu kulturní památky státního hradu Šternberk, která je jednou z dominant olomouckého regionu a která přispěje ke zvýšení atraktivity celého území. Projekt je realizován Národním památkovým ústavem a je spolufinancován Integrovaným regionálním operačním programem. Celkové náklady projektu činí téměř 50 mil. Kč.

● 16. – 17. 9. 2021 Závěrečný dvoudenní workshop v Polsku

Poslední akce roku 2021 byla zároveň závěrečnou akcí celého projektu. Ve dnech 16. – 17. 9. 2021 navštívili zástupci obcí Mikroregionu Šternbersko partnerský Powiat Prudnik a jeho obce Głogówek a Biała. V návaznosti na březnový on-line seminář věnovaný seniorům navštívili nejprve zástupci obcí Středisko sociální péče v Prudniku, kde se seznámili s projektem Klub Senior+. Zástupci obcí si prohlédli prostory Klubu Senior+, ukázku prací účastníků klubu (kroniky, Prudnický gobelín, apod.) a měli možnost diskutovat jak s účastníky klubu, tak i se zaměstnanci organizace. Podrobnější informace o Klubu Senior+ jsou uvedeny v kapitole Dobrá praxe, části Péče o seniory.

Obrázek 15: Účastníci workshopu prohlížejí kroniku Klubu Senior+. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Poté následovalo představení projektů odborné školy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Prudniku realizovaných ve spolupráci se Střední průmyslovou školou a Obchodní akademie, Bruntál, p.o., a také projektů zaměřených na ochranu biologické rozmanitosti realizovaných Střední odbornou školou v Prudniku.

Obrázek 16: Fotodokumentace projektu biologické rozmanitosti. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Odpolední část programu proběhla v Głogówku, kde měli zástupci obcí po přivítání na radnici možnost prohlédnout si vybrané stavební úpravy budovy radnice. Následovala prohlídka města a vybraných projektů přímo v terénu (např. sportovní stadion, observatorium apod.). Program prvního dne byl zakončen společnou večeří a kulturním programem na sportovní střelnici.

Obrázek 17 Fotografie účastníků workshopu a zástupců Gminy Glogówek. Zdroj: archiv Powiatu Prudnicki.

Druhý den programu byl zahájen v obci Biała. Zástupci obce Biała představili účastníkům workshopu nejprve zajímavé projekty z oblasti kultury a cestovního ruchu realizované ve spolupráci s partnerskými městy Osoblaha a Město Albrechtice. Tyto projekty byly realizovány v rámci Fondu mikroprojektů Programu Interreg V-A Česká republika – Polsko. Podrobnější informace o vybraných projektech přeshraniční spolupráce jsou uvedeny v kapitole Dobrá praxe, části Přeshraniční spolupráce obcí.

Obrázek 18: Účastníci workshopu na prohlídce kulturního a společenského centra v budově bývalého evangelického kostela. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Následovala prohlídka rekonstruované budovy bývalého evangelického kostela, která nyní slouží jako kulturní a společenské centrum. Program druhého dne byl zakončen prohlídkou jednoho z nejznámějších zámků na území Slezska, zámku Moszny.

Příklady dobré praxe

V této části publikace jsou popsány příklady dobré praxe prezentované v rámci realizovaných seminářů a workshopů.

Jednotlivé příklady dobré praxe jsou rozděleny do několika tematických bloků – revitalizace brownfieldů, podpora podnikatelských příležitostí, přeshraniční spolupráce obcí, volnočasové aktivity, péče o seniory, odpadové hospodářství.

Revitalizace brownfieldů

● Likérka Dolany

Obec Dolany leží na samém okraji hanácké nížiny v podhůří Nízkého Jeseníku v nadmořské výšce 259 m. Obcí prochází silnice 1. třídy I/46, která spojuje významná města regionu, na jižní straně, zhruba 10 km, je krajské město Olomouc, 6. nejlidnatější město ČR, a 10 km severně se nachází město Šternberk, centrum Mikroregionu Šternbersko.

Obec Dolany je také oblastí, která je využívána nejen obyvateli města Olomouce k rekreaci v chatových oblastech, ale také ve sportovních centrech, která se nachází v katastru obce. Tím je 18jamkové golfové hřiště v Pohořanech a tenisový areál s hotelem a wellness ve Vésce. Tento areál vznikl rovněž z brownfieldu* – z areálu bývalého JZD ze soukromých prostředků a s podporou financí z programů EU.

Přímo v srdci obce, místní části Dolany, se nachází areál bývalé likérky. Historie areálu sahá až k roku 1379, kdy ještě jako hospodářský dvůr patřil do majetku kartuziánského kláštera. V 80. letech 18. století zde vzniká panský pivovar, který mnohokrát mění majitele až do roku 1915, kdy je jeho provoz pozastaven. Ve 30. letech 20. století z pivovaru vzniká sodovkárna a likérka, kde se provádí pálení slivovice. V letech 1950–1965 byla obnovena výroba originální brandy Slovignac a výroba likérů Praděd, Jakamarus. Od roku 1960 v rámci sloučení spadá pod Seliko Olomouc, kdy byla zahájena výroba whisky Gold Cock. Tato whisky dala po privatizaci likérky její nové jméno. V roce 2003 byl na likérku vyhlášen konkurz. Po 11 letech od uzavření provozu koupila areál likérky, po jednomyslném odsouhlasení zastupitelů, v dražbě obec Dolany.

Areál likérky v Dolanech představuje soubor průmyslových objektů na několika pozemcích v centru obce Dolany, již ve vlastnictví obce, o rozloze cca 22 100 m^2. K tomu je nutno počítat i s realizací staveb v přilehlých zahradách soukromých vlastníků se sousedícím objektem starého mlýna a rybníka. Plocha je zvláště výjimečná svojí polohou takřka v centru obce v těsné blízkosti Obecního úřadu Dolany

** Pojmem brownfield se rozumí nemovitost (území, pozemek, objekt, areál), která je nevyužívaná, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity. Brownfield nelze vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces jeho regenerace.*

u Olomouce. Celkem se tedy jedná se o brownfield o rozloze cca 3 ha uprostřed obce. Na pozemcích se nachází staré přízemní stavby bývalých garáží, stolárny a skladů, dvoupodlažní budova pro administrativu s navazujícím přízemním objektem dílen údržby a centrální kotelnou. Pozemek je poměrně složitě tvarově a výškově členitý a z větší části zpevněný. Od sousedních parcel je oddělen oplocením nebo stavbami. V areálu se nachází také několik staveb bez vlastního parcelního čísla. Je to přízemní objekt vodárny (postavena v roce 1964) s vodním zdrojem, sklad údržby (původně stáčecí stanice z r. 1974), komín kotelny a venkovní úpravy – zpevněné plochy, oplocení, inženýrské sítě. Dále se v areálu likérky nachází dvoupodlažní skladový objekt z roku 1981 v poměrně dobrém stavebně-technickém stavu.

Skutečnost, že areál byl více než desetiletí bez využití, se projevila i na stavebně-technickém stavu většiny objektů. Z objektů bylo správcem konkursní podstaty odstraněno vše, co se dalo prodat či jinak využít. Řada staveb byla ve velmi špatném stavu a lze je s opatrností prohlédnout, většina ale není v pronajímatelném (využitelném) stavu. Specifikem je přístupnost všech objektů z parcely 410/2, což poněkud komplikuje možnost prodeje po částech, když některé objekty by mohly být po opravách dobře využitelné.

Obec Dolany po úspěšném pořízení areálu oslovila občany, kteří se velmi zajímali o dění kolem likérky, a požádala je o předložení návrhů na využití areálu. Obec obdržela několik návrhů, některé bylo možné označit jako kuriózní, nicméně mnohé rezonovaly s názorem zastupitelů, že v areálu vzhledem k umístění v centru obce a obtížnému dopravnímu napojení nebude obnovena v plném rozsahu výroba. Byl přijat názor, že by se měl areál stát součástí obce, kde by mohly vzniknout nové prostory pro bydlení, pro vytvoření zázemí pro kulturní a společenský život v obci, prostory pro drobnou výrobu a podnikání, pro vybudování domu pro seniory. V územním plánu obce Dolany byl areál zahrnut jako plocha smíšená obytná (bydlení, služby, nerušící výroba atd.)

Řešit využití takového brownfieldu není pro obec této velikosti běžným úkolem. Proto představitelé obce hledali také inspiraci a zkušenosti tam, kde už podobný úkol řešili. Navštívili město Ústí nad Orlicí, kde řešili podobný problém při stanovení nového využití areálu bývalého podniku Perla, také o rozloze cca 2 ha uprostřed města. Ústí nad Orlicí zvolilo postup prostřednictvím architektonické soutěže, která navrhla způsob a formu využití. Po podrobné debatě se starostou Ústí nad Orlicí a po seznámení se s náležitostmi, které vyžaduje provedení architektonické soutěže, zejména její nákladnost, došli představitelé obce k závěru, že v tomto případě, kdy existuje představa, jakým způsobem areál využít, není nutné provádět architektonickou soutěž, ale lze při stanovení základních parametrů pro využití areálu přímo zpracovat studii využití.

Po zvážení relevantních možností obce a využití kontaktů na odborníky na fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně bylo rozhodnuto spolupracovat při zpracování studie využití areálu likérky se studenty v rámci jejich ročníkových prací.

Účelem práce studentů tedy bylo prověřit možnosti využití bývalého areálu Likérky v Dolanech u Olomouce z hlediska zachování architektonicko-urbanistických hodnot území, které se nachází v centru obce. Studie měla navrhnout vymezení zastavitelných ploch a stávajících objektů z hlediska základních prostorových a kapacitních limitů s koncepcí veřejné infrastruktury.

Na základě zadání studenti navrhli vybudování nového centra obce, kde by se odehrával společenský život obce. Současný stav areálu neodpovídá funkčním ani estetickým nárokům obce. Ve stávajícím platném územním plánu je plocha přestavby navrhována s důrazem na vytvoření centrální urbanistické struktury sídla s prioritním zastoupením bydlení, služeb a s důrazem na propojení se stávajícími veřejnými prostranstvími a s orientací na prostory určené pro odpočinek (parkové úpravy a pěší zóny). V zadání pro studenty bylo stanoveno řešit především plochy pro potřeby obce při zachování společenské i ekonomické udržitelnosti projektu.

Celkem bylo zpracováno 7 návrhů studií studentů. Studie vyhodnocují a vymezují využitelnost, asanaci či naopak demolici dnešních objektů včetně podsklepení a stávajícího komína. Z vyhodnocení

návrhů studentů vyplývá, že bude v území zachována dnešní stavba sokolovny (je zadán projekt pro rekonstrukci), dále přilehlý sklad (předpoklad pro využití je komunitní centrum a zázemí služeb obce např. konání zastupitelstva, možnost pronájmu občanům pro oslavy). Další stavbou, jež by měla být zachována, je původní pivovar s administrativní budovou (není podmínkou, tato budova je narušena vlhkostí zdiva, která dosahuje v některých místech až ke stropu 1. nadzemního podlaží). Původní komín, pokud to jeho technický stav dovolí, bude též zachován. Měl by se stát jakýmsi symbolem tohoto území. Velmi komplikovanou otázkou je využití dnešních sklepení. Nejlépe se jeví využití pro nový „pivovárek" v objektu původního pivovaru.

Koncept využití prostorů je stanoven do třech zón:

- První zónou je veřejný prostor v páse v severní části území, který navazuje na místní komunikaci směr Véska, Pohořany a je v sousedství s obecním úřadem, sokolovnou, komunitním centrem, „pivovárkem". Dále by v této zóně mohl být umístěn polyfunkční objekt s bydlením a službami. Též dům služeb u kruhového objezdu by měl být nahrazen novým administrativním objektem. Všechny práce studentů přesahují měřítko obce vesnického charakteru. Jednoznačně ale vznikne nové „centrum" obce. Jeví se též jako přínosné využít toku Dolanského potoka, který je dnes veden v podzemí zatrubněním. Tato voda by mohla alespoň částečně vést po povrchu a propojit tak dnešní pivovarnický rybník s veřejným prostorem.
- Druhou zónou je rekreační plocha ve východní části území. Tato zahrnuje již zmíněný rybník a plochy se zelení. V této ploše by mohla být umístěna například sportovní hala.
- Třetí zóna ploch pro bydlení je největší částí. V tomto území jsou navrženy rodinné a bytové objekty. Další náplní by mohl být dům pro seniory se zázemím služeb v západní proluce bydlení. Tento prostor se nabízí pro vybudování soukromého obytného atria se zelenou zahradou.

Návaznosti napojení na dnešní dopravní a veřejnou infrastrukturu se jeví jako nejlepší komunikační propojení obslužné, pro vozidla ze severní hranice (dnešní nefunkční brána) a propojení do jižní části do tzv. uliček. Dále je uvažováno o komunikaci pro pěší od kruhového objezdu a od západní hranice v dnešní proluce.

Návrhy přesně neřeší postupnou realizaci a reálnost řešení ve vyhodnocení ekonomické bilance.

Tyto studentské studie budou sloužit jako podklad pro zadání územní studie, která je podmínkou v územním plánu. Tato studie bude sloužit, po jejím ověření a schválení její použitelnosti, jako podklad stavebnímu úřadu pro rozhodování v území.

Areál byl zakoupen z veřejných zdrojů do vlastnictví obce. V budoucnu se předpokládá využití finančních prostředků nejen obecních, ale i z národních, evropských či soukromých zdrojů.

V současné době je podána žádost na vydání stavebního povolení, bude zadáno zpracování dokumentace pro provedení stavby a následně provedeno výběrové řízení na zhotovitele stavby. Pokud vše půjde dle představ, bude v roce 2022 zahájena rekonstrukce skladové haly na kulturně komunitní centrum (1. etapa). Následně bude pokračovat rekonstrukce sokolovny a okolí (nejdříve 2023, asi 2 roky). Odhad nákladů provedený v roce 2020 činí cca 130 mil. Kč bez DPH. Aktuálně se připravuje se vyhlášení výběrového řízení na zhotovitele Studie využití zbývajících prostor likérky.

Obrázek 19: Budova likérky v Dolanech.
Zdroj: archiv obce Dolany.

● Pila Bohuňovice – aktivizace uzavřeného výrobního závodu

V obci Bohuňovice byl po rozpadu trhu v bývalém SSSR v roce 1993 uzavřen montážní závod MSDZ Šumperk o rozloze cca 4 ha. Postupně tak vznikl klasický brownfield, i když v té době nebyl tento termín v ČR prakticky znám a používán.

Uzavřením zmíněného závodu v Bohuňovicích přišlo postupně o zaměstnání cca 90 zaměstnanců, z toho více než polovina místních. Zásadním přičiněním obce se podařilo aktivizovat tento závod v jiné formě schopné prosperity. Po 4 měsících od rozhodujícího okamžiku byly využívány všechny objekty a více než 1/2 volných ploch závodu a prostor zaměstnával cca 40 osob. Dluhy byly již uhrazeny z výnosů areálu, areál zaměstnává přes 100, sezónně i 130 lidí. Pro obec šlo o prokazatelně ziskovou aktivitu, pro společnost nepochybně rovněž. Podnikatelské subjekty, které do spolupráce s obcí v r. 1996 vstoupily, toho dnes nelitují. Navzdory systémovým podnikatelským překážkám vznikly a dále vznikají nové pracovní příležitosti pro místní občany i obyvatele blízkého okolí, areál nechátrá a je reálný předpoklad dlouhodobé prosperity. Aktivizace proběhla bez jediné Kč dotace z centrálních či obecních zdrojů.

Závod byl prakticky uzavřen v r. 1993 a původní vlastník se snažil podnik prodat jako celek, když v několika případech přistoupil i na pronájem s předkupním právem. Výsledkem těchto aktivit byla jen postupná devastace areálu bez perspektivy a konečného řešení.

Cena celého závodu (nemovitostí i movitostí) postupně klesala z původních 42 mil. Kč v r. 1993 na konečných 22 mil. Kč na jaře 1996. Akciová společnost jen střežila objekty a v zimních měsících temperovala areál s cílem nezhoršovat jeho technickou hodnotu.

Areál přes určitou snahu majitele velmi chátral a některé prostory obce (knihovna, sběrna čistírny, požární zbrojnice) a zájmové prostory (sauna) byly nadále úzce spjaty s fungováním podniku dle dřívějších dohod vzniklých za socialismu (topení, energie). Bylo třeba hledat řešení.

Na snímku z katastrální mapy z r. 1996 je vyznačen prostor závodu s výrobními halami. Závod měl centrální zdroj vody, centrální parní vytápění s kotelnou na tuhá paliva, vlastní trafostanici.

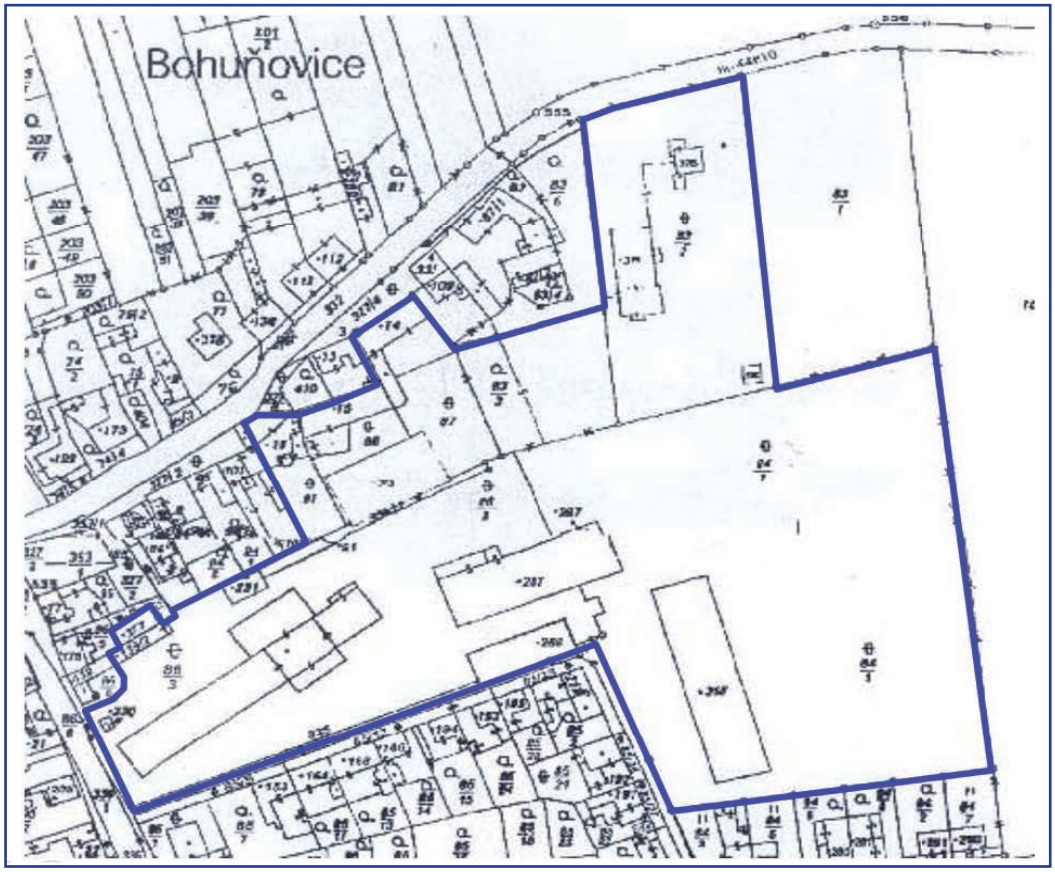

Obrázek 20: Snímek katastrální mapy z roku 1996. Zdroj: archiv obce Bohuňovice.

Počátkem roku 1996 existovalo z pohledu obce několik řešení, z nichž základní byla:

- Nezajímat se o areál v majetku a.s. a doufat, že se dříve nebo později najde nový majitel.
- Pokusit se najít nového majitele a pomoci tak a. s.
- Přesvědčit majitele, že je třeba podnik rozdělit a prodat po částech.
- Získat areál do majetku obce a aktivizovat jeho činnost.

Toto řešení mělo příliš vzdálený a nejasný cíl. Z pohledu zájmu obce však mohlo vést k neočekávaným vynuceným investicím v souvislosti s vazbami, které nebyly nijak smluvně zajištěny. Smluvní zajištění by znamenalo podílet se výrazně na každoročních ztrátách podniku, které doposud hradila a. s.

Pokusy tohoto typu narážely na stejný problém. Výroba spojená se dřevem nebyla podporována bankami, pro malé pružné firmy byl areál příliš velký a drahý.

Tento návrh vedení a.s. akceptovalo, ale ukázalo se, že to neumí nikdo zorganizovat. „Nadhánění" zájemců nakonec vždy ztroskotalo na licitacích o ceně, termínech apod.

Tento záměr byl vybrán a pro něj bylo třeba definovat cíle, omezení a především získat zastupitelstvo obce.

Zastupitelstvo rozhodovalo mezi čtyřmi řešeními.

- Zřídit místní podnik, kde zřizovatelem bude obec.
- Oddělit část podniku pro obec a zbytek pronajímat
- Oddělit část podniku pro obec a zbytek prodat.
- Oddělit část podniku pro obec, zbytek pronajímat a pak odprodat.

Lákavá varianta, která však s sebou nese vyřešení problémů, se kterými si nevěděl rady ani podnik, podnikající v „branži" mnoho let. Mohlo by dojít ke vzniku nového umírajícího podniku, ovšem za obecní peníze. Varianta byla zásadně zavržena.

Tato varianta předpokládala, že budou odděleny prostory, které obec bude sama nekomerčně využívat, ostatní prostory bude atraktivně pronajímat soukromým podnikatelům. Oddělení nekomerčních prostor pro obec je podmínkou zrušení nelogické vazby obce s podnikem. Pronájem zbytku nese odpovědnost majitele za údržbu a mj. i topení. Předpokládaná rekonstrukce centrálního topení byla odhadnuta na 7 – 8 mil. Kč. To by se z nájmu zaplatilo za 10 let. Při připočtení vstupní investice by nájem ztratil na atraktivitě.

Varianta je možná, jeví se nejjednodušší. Její vada je v tom, že dává příliš malý časový prostor pro řešení otázek, které v době převzetí majetku nejsou známy, téměř okamžité plnění smluv o budoucích smlouvách (ty by stejně musely existovat) by situaci ještě více komplikovalo v čase. Navíc rychlé vyřešení separace v dodávkách energie (areál měl vlastní VN přípojku a nikdo neoprávněný nesmí prodávat energii) bylo díky fungování energetických závodů nereálné.

Spojuje výhody varianty č. 2 a 4. Dává dostatečný časový prostor pro řešení neznámého, nájem s budoucím odprodejem je velmi atraktivní pro podnikatele, nehledě k tomu, že lze zvolit zcela legální variantu výše a délky nájmu a následného odprodeje, která umožní podnikateli uhradit velkou část sjednané ceny jako nákladovou položku. V tomto ohledu je využito možností, které mají jen obce a města, že totiž daň obce jako právnické osoby je rovněž jejím příjmem.

Aby se pro zvolený cíl dalo získat obecní zastupitelstvo, bylo třeba definovat omezení možné varianty výše investice a s ní spojená rizika.

Protože aktivizace Pily nebyla nikdy schválena mezi prioritními akcemi obce, bylo základní omezení takové, že případná aktivizace nesmí mít negativní vliv na běžný rozpočet obce. Jinými slovy to znamená, že celá akce se musí sama ufinancovat, a kromě očekávané zaměstnanosti a cenných prostor pro obec by měla přinést obci i nějaký finanční zisk.

Další omezení – akce nesmí nadměrně zatížit pracovníky obecního úřadu. Z toho plyne přechodně zaměstnat alespoň správce areálu a pracovníky údržby. I na jejich mzdy je třeba vydělat.

Vznikla rámcová definice cíle:

- Získat podnik Pila do majetku obce, oddělit část podniku pro obec, zbytek pronajmout a posléze odprodat soukromým podnikům k rozvoji jejich podnikatelské činnosti.
- V cílovém stavu bude areál rozdělen na samostatně ohraničené (oplocené) podniky, mezi nimi budou místní komunikace, které bude vlastnit a udržovat obec. Základní oplocení může být zrušeno a z areálu se stane část obce – podnikatelská zóna.

S realizací akce byla spojena i významná rizika:

- kupní cena areálu pro obec,
- výše a podmínky úvěru na koupi,
- výše nájmů a atraktivita parametrů předkupního práva,
- kvalita smluvních vztahů,
- serióznost a dostatek zájemců z řad zavedených firem,
- reálnost dořešení dosud neznámých problémů.

Pokus využít vlastnictví části akcií Fondu národního majetku a tím snížit kupní cenu z 22 mil. Kč se nezdařil. Několik osobních jednání s vlastníkem nakonec vedlo k dohodě a sjednání ceny ve výši 15 mil. Kč za předpokladu rychlé úhrady (podařilo se sjednat úvěr u ČS a.s. za 8 dní, zastupitelstvo obce bylo schopno jednat a rozhodovat na mimořádných veřejných jednáních).

Obec přechodně využila své volné finanční prostředky ve výši 4 mil. Kč a sjednala 11 mil. úvěr.

Pro výši nájmů pro budoucí vlastníky bylo rozhodující, aby nájem byl v místě obvyklý na dobu určitou, předkupní právo bylo vázáno na splnění smluvních podmínek nájmu. Rozborem předpokládaných cen a reálného zajištění zájemců z řad podnikatelů a zavedením bezpečnostní rezervy (zisku pro obec) došlo k parametrizaci podmínek transakcí. Transakce nájmu a následným odkupem vyšla na 43 měsíců pro každého klienta.

Velký důraz bylo třeba klást na smluvní vztahy, které byly podrobeny několika právníkům a také odborníkům na daně. Smluvní vztahy musely zajistit bezpečí pro obec zejména z hlediska plateb a možnosti výpovědi v případě neplacení, pro podnikatele pak ošetření uznatelných nákladů (nájem, odpisování investic vložených do pronajatých nemovitostí, otázka daně z převodu při budoucím nájmu a další aspekty). Pro snížení dohadů při uzavírání smluvních vztahů mezi obcí a podnikateli (nájemní smlouvy a smlouvy o smlouvách budoucích kupních) bylo provedeno zaměření areálu (technická mapa).

Celá transakce závisela na tom, zda podmínky, které mohla obec podnikatelům nabídnout, byly zajímavé a vygenerovaly dostatečný zájem. Ukázalo se, že ano. Do 2 měsíců po získání areálu do majetku obce byly uzavřeny smlouvy s 9 subjekty, které si rozdělily více jak 1/2 areálu a prakticky všechny haly. Jejich nájmy s dostatečnou rezervou okamžitě přinášely obci potřebné částky na úhradu veškerých nákladů s úvěrem i provozem. Pokud by následně nedošlo k tomu, že se obec rozhodla vzhledem k výhodnosti sjednaného

úvěru nesplácet rychleji, než bylo sjednáno, byl by dluh uhrazen do 3 let. Tak byly využívány zisky z transakce pro obecní investice a úvěr se splácel pomaleji.

Z rizik, jejichž řešení nebylo přesně uchopitelné, se zdálo největším zrušení centrální kotelny a plynofikace všech samostatných podniků. To se nakonec (po přečkané zimě a společně rozpočítaných a uhrazených nákladech) ukázalo jako poměrně jednoduše řešitelné. Větší problém nastal při snaze dořešit rozdělení a zásobování nízkým napětím. Obec nakonec zajistila na své náklady veškeré zaměření podzemních rozvodů, projektovou dokumentaci na jednotlivé přípojky a vše včetně trafostanice darovala SME a.s. Bylo velice překvapivé, co vše bylo třeba udělat, aby monopol SME a.s. přijal od obce darem rozvody v areálu s trafostanicí v nemalé účetní hodnotě, dokonce s garancí dlouhodobého odběru. Naštěstí rezervy ve financování celé transakce byly nastaveny dobře.

V současné době funguje v areálu 13 firem*, které již mají své podniky v osobním vlastnictví (2 vznikly na zelené louce v areálu). Obec nadále vlastní administrativní budovu, asfaltové komunikace v areálu, volnou plochu oplocenou pro ukládání různého obecního majetku volně ložitelného o výměře cca 2 000 m², sběrný dvůr o výměře cca 950 m², skladovou halu o výměře cca 800 m² a další plochy o celkové výměře cca 5 000 m², z nichž pouze některé jsou pronajaty.

Po úspěšné aktivizaci, která byla klíčem k dynamickému rozvoji obce, lze shrnout a zjistit hlavní důvody, proč byla aktivizace brownfieldu úspěšná:

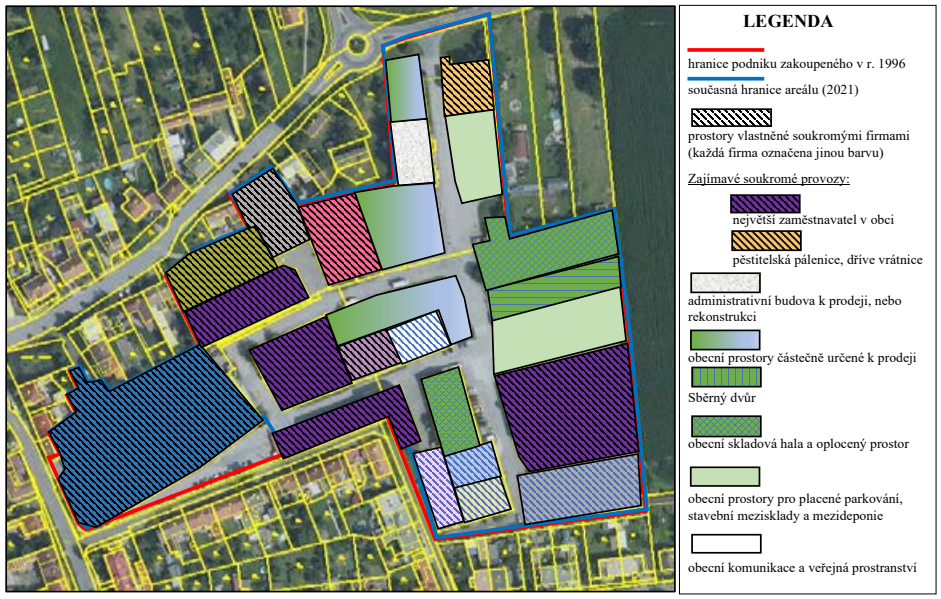

Obrázek 21: Současný stav areálu. Zdroj: archiv obce Bohuňovice.

- Rozhodovací proces na straně obce byl usnadněn dlouhodobou důvěrnou znalostí celého areálu zejména ze strany bývalých zaměstnanců – někteří byli členy zastupitelstva obce.
- Byla sjednána dobrá cena.
- Partnerem pro podnikatele byla obec, která nikam neuteče, a vztahy s ní jsou bezpečné.
- Od samého začátku byl deklarován cíl postupného převodu do privátního vlastnictví a nejen prostý nájem.
- Bylo hledáno více malých podniků proti jednomu či několika velkým podnikům.
- Byly nastaveny podmínky, které nemůže zajistit žádný jiný subjekt než obec (díky daňovým výhodám obce), a přitom obec neměla zájem na podnikatelích neúměrně vydělat.
- Starostovi obce se podařilo vytvořit malý tým plně odpovědných lidí, kteří této aktivitě obce věřili a pracovali nad rámec svých povinností (bez doprovodného ohodnocení) s důvěrou ve vlastní schopnosti i schopnost malých podniků.

** Jedná se např. o autoservis a autolakovnu, zámečnictví, kovoobrábění, elektromontáže, sušárnu dřeva apod.*

I přes značnou náročnost procesu revitalizace areálu Pily proběhla revitalizace bez využití jakýchkoliv dotací, zato však s nemalým přímým i nepřímým dlouhodobým ziskem pro obec. Akce probíhala v letech 1996–2006.

Nesporným profitem obce jsou životaschopné a perspektivní provozy, které zaměstnávají zejména místní obyvatele, přičemž je stále k dispozici další rozvojový prostor. Ten se dá nazvat „Greenfield" uvnitř „Brownfield". Z pohledu zbývajícího majetku v areálu vydělala obec daleko víc, než předpokládala, a to díky nízké sjednané kupní ceně a vlastní nekalkulované a nehonorované pracovní a manažerské aktivitě.

Podpora podnikatelských příležitostí

● Výstavba podnikatelské zóny ve městě Šternberk

Nově vzniklá podnikatelská zóna se nachází na okraji jižní části zastavěného území města Šternberk. V těchto místech dříve stála Nálepkova kasárna, která sloužila k vojenským účelům. Od 90. let 20. století se představitelé města Šternberk snažili o navrácení tohoto historického majetku. Po uvolnění areálu kasáren z potřeb a užívání Armády ČR došlo k bezplatnému převedení majetku do vlastnictví města. Celkově se jednalo o plochu o rozloze 10,5 ha včetně 47 stavebních objektů (9 halových objektů, dále většinou garáže, garážové přístřešky atd.). Předchozí využití území nekladlo příliš vysoké nároky na technickou infrastrukturu. Kasárna byla napojena na veřejný vodovod a prostřednictvím trafostanice VOP na veřejnou elektrizační soustavu. Odvádění splaškových odpadních vod na ČOV ve VOP nebylo funkční, odpadní a dešťové vody byly odváděny do vodoteče Grygavy. Zeleň i komunikace byly udržovány jen v nezbytné míře.

V územním plánu je území charakterizováno jako neobyvatelné produkční území pro podnikání a průmysl. Areál se nenachází v záplavovém území ani pozemky nespadají pod ochranu ZPF.

Město Šternberk na počátku tisíciletí řešilo problém s nedostatkem vhodných ploch pro podnikání. Regenerace prostoru bývalých kasáren by tak přispěla nejen k vyřešení problematiky tohoto brownfieldu, ale též mohla napomoci rozvoji nových či stávajících podnikatelských subjektů.

Proto město Šternberk rozhodlo o realizaci tohoto projektu, jehož prostřednictvím bylo stanoveno několik aktivit k naplnění cíle.

- zachovat jen několik objektů halového charakteru s navazujícími zpevněnými plochami, jejichž stavebně-technický stav umožní jejich další využití; ostatní objekty, komunikace a zpevněné plochy zdemolovat,
- provést částečné úpravy terénu, odstranit náletovou zeleň a vybrané skupiny vzrostlé zeleně,
- realizovat základní struktury inženýrských sítí zahrnujících vybudování páteřních sítí dopravních komunikací, plynovodu (vč. plynové regulační stanice), vodovodu, veřejného osvětlení, splaškové a dešťové kanalizace. Navržený systém dešťové kanalizace měl zahrnovat i nezbytné úpravy vodoteče a retenční nádrž určenou k jejímu zadržení v krajině.

V areálu nebyly nalezeny významnější bariéry a limity využívání tohoto území. Podle provedené analýzy se v prostoru kasáren nenacházely žádné staré ekologické zátěže s výjimkou plošně malých lokalit mělce znečištěných ropnými látkami.

Na druhou stranu záměru bránilo několik překážek. Mezi ně patřila finanční náročnost celé akce (podle odhadů cca 85 mil. Kč), svažitost terénu, omezené kapacity napojení technické infrastruktury, její absence či další problémy s tím spojené.

Obrázek 22: Stavební úpravy podnikatelské zóny Šternberk, září 2012. Zdroj: archiv města Šternberk.

Obrázek 23: Stavební úpravy podnikatelské zóny Šternberk, listopad 2013. Zdroj: archiv města Šternberk.

Revitalizace areálu probíhala v několika etapách, aby se rozdělila vysoká investiční nákladnost. Nejdříve došlo k demolici 3 zdevastovaných nemovitostí, drobných staveb, horkovodu a vnějšího oplocení. Následná etapa se týkala budování infrastruktury (komunikací a inženýrských sítí). Na ni navazovalo vystavění dešťové a splaškové kanalizace, retenční nádrže, vodovodního řadu a první část výstavby příjezdové komunikace. Vznikly 2 nové trafostanice a došlo k výstavbě vnitřních rozvodů elektřiny a středotlakého plynovodu. Poté bylo dobudováno těleso komunikace a prodloužení hlavních řadů infrastruktury.

Předpokládané náklady záměru se pohybovaly okolo 85 mil. Kč, skutečně realizované náklady však dosáhly nižší částky, konkrétně 65,5 mil. Kč (investice – 60,7 mil. Kč, ostraha – 3,2 mil. Kč, údržba – 1,4 mil. Kč).

Potřebné finance získalo město Šternberk z vlastního rozpočtu, vnějších zdrojů (hlavně krajských a národních dotačních titulů) a z peněz získaných z prodeje jednotlivých objektů a pozemků v areálu.

Celkové realizované příjmy činily 123,6 mil. Kč (prodeje – 98 mil. Kč, dotace – 17,5 mil. Kč, pronájmy – 5,5 mil. Kč, ostatní 2,6 mil. Kč).

Původní představy počítaly s vyrovnaným rozpočtem, skutečnost však překonala původní očekávání a projekt skončil ve výrazném zisku (+ 58 mil. Kč).

Stupeň atraktivity pro investory je dán několika faktory. Mezi zásadní pozitiva patří umístění na kraji města (nenarušuje bytovou zástavbu), přímá návaznost na silnici I/46 s dobrou časovou a vzdálenostní dostupností do Olomouce, soulad s územním plánem města, inženýrské sítě v dostatečné kapacitě, kvalifikovaná pracovní síla atd.

Výsledkem tohoto projektu je působení 22 společností, které podnikají v různých oborech (např. chemie, strojírenství, doprava). Po dosažení všech podnikatelských záměrů by dle odhadů mělo vzniknout 400 nových pracovních příležitostí.

Podnikatelská zóna Šternberk se stala v roce 2013 vítězem kategorie Brownfield v rámci soutěže s názvem Investor a Podnikatelská nemovitost roku 2013, vyhlašované agenturou CzechInvest.

Město Šternberk dále získalo za realizaci projektu „Podnikatelská zóna Šternberk“ 2. místo v národním

kole celoevropské soutěže Evropské ceny za podporu podnikání 2013 v kategorii Cena za rozvoj podnikatelského prostředí.

Podrobné informace o podnikatelské zóně jsou k dispozici na http://zona.sternberk.eu/.

Obrázek 24: Prospekt podnikatelské zóny ve Šternberku. Zdroj: archiv města Šternberk.

● Brownfield textilní továrny FROTEX v Prudniku a jeho přeměna na podnikatelskou zónu

Textilní továrnu s názvem Zakłady Przemysłu Bawełnianego „Frotex" S.A. založil v Prudniku v roce 1845 Samuel Fränkel. Společnost se rychle stala největším výrobcem textilu v Evropě.

V letech 1910–1938 továrna zaměstnávala až 4 000 zaměstnanců.

Továrna prosperovala i po druhé světové válce, kdy došlo k jejímu znárodnění. Po roce 1989 byla továrna zprivatizována. Značné dluhy společnosti měly za následek propouštění stovek zaměstnanců a vysokou nezaměstnanost.

Gmina Prudnik odkoupila v roce 2006 jednu z hal, kterou zrekonstruovala a dne 5. 11. 2011 slavnostně otevřela jako Kulturní centrum Prudnik.

V roce 2010 byl závod uveden do likvidačního konkurzu a správce ohlásil prodej majetku společnosti. Navzdory několika reklamám v tisku nebyl nalezen kupec ochotný koupit celý areál. Investoři měli spíše zájem o nákup dílů budovy a oblasti. V roce 2011 vyhlásil podnik bankrot a ukončil výrobu. V březnu 2011, pouhý rok po bankrotu, byly haly továrny zdevastovány natolik, že to znemožnilo obnovit výrobu.

Dlouhodobý majetek továrny byl postupně ničen a rozkrádán, v důsledku čehož haly postrádaly sklo, potrubí, radiátory, elektrické a litinové prvky, podlahové desky, mřížky a kování. I přes formální ochranu byl areál přístupný prakticky bez obtíží.

V prosinci 2011 koupila značku „Frotex“ společnost Greno se sídlem v Pietrzykowicích u Kąty Wrocławskie, která je výrobcem a dovozcem bavlněných produktů, včetně ručníků a ložního prádla. Navzdory podobnému sortimentu však společnost Greno neměla zájem o koupi celého závodu.

Na příkladu bývalého závodu na výrobu bavlny Frotex v Prudniku lze identifikovat faktory, které znesnadňují, resp. dokonce brání procesu transformace postindustriálních oblastí. Jako nejdůležitější problémy a překážky lze uvést:

- Institucionální, spočívající v nedostatku vůle samosprávných orgánů v obci provádět změny plánovacích dokumentů, jakož i absenci institucionálních řešení na státní úrovni umožňující převzetí a rozvoj opuštěné postindustriální oblasti ze strany místních vlád obcí, což by umožnilo uspořádání degradovaného prostoru;
- Právní, spočívající v nedostatku aktuálních plánovacích dokumentů, zejména plánu místního územního rozvoje umožňujícího změny ve využívání půdy a funkční transformace;
- Vlastnictví vyplývající ze složité vlastnické struktury pozemků, nedostatek informací o aktuálním majiteli nebo nedostatek kontaktu v důsledku hrozby trestního a fiskálního řízení. Majitel nemá zájem na zveřejnění kvůli dluhům společnosti převyšujícím hodnotu pozemku továrny, což vede k další devastaci a snižování hodnoty majetku společnosti.

Továrna bývalého závodu byla uzavřena v roce 2014.

Obrázek 25: Fotografie textilní továrny FROTEX – výrobní hala a čtvercová nárožní věž zakončená cimbuřím. Zdroj: Wlodek k1 – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=58312268.

V roce 2016 rozhodli vojvodští radní zvláštním usnesením o převodu 300 000 zlotých na obec Prudnik. Tyto prostředky byly určeny na modernizaci přístupových cest a manévrovací plochy vedle hal zanechaných společností Frotex. Haly byly renovovány pro potřeby společnosti Henninges, která zde v září 2016 zahájila výrobu. Henniges Automotive je americká společnost založená v roce 1863, která vyrábí těsnění a komponenty tlumicí vibrace pro automobilový průmysl.

V Prudniku zaměstnává společnost Henniges Automotive 150 zaměstnanců. V areálu působí také další společnosti (výrobce čalouněného nábytku Fabryka Mebli Prudnik Sp. z o.o. se 400 zaměstnanci, výrobce akvárií a terárií Diversa se 100 zaměstnanci, výrobce komponentů pro automobilový průmysl Spółdzielnia Pionier se 100 zaměstnanci).

Z hlediska investičních pobídek jsou výrobní haly zařazeny do speciální ekonomické zóny. Jsou osvobozeny od daně z nemovitostí v rámci podpory de minimis. Podnikatelé mohou využít programy finanční podpory zahrnující školení, poukázky, náhrady mzdových nákladů, nákup vybavení, apod., které nabízí okresní úřad práce.

Výrobní haly mají přístup ke všem potřebným zdrojům – elektřině, vodovodu a kanalizaci, silniční síti. Celková plocha hal je 20 638,45 m².

Obrázek 26: Fotografie výrobních hal společnosti Henniges Automotive. Zdroj: archiv Powiatu Prudnicki.

Přeshraniční spolupráce obcí

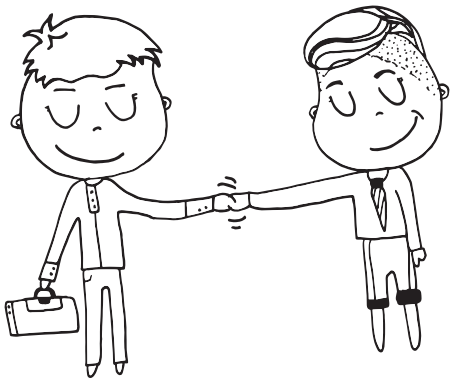

● Společná historie a společná budoucnost

Zástupci členských obcí Mikroregionu Šternbersko navštívili v rámci dvoudenní exkurze dne 7. 6. 2019 polský sekretariát Euroregionu Praděd. Diskutovali zde o tématech přeshraniční spolupráce a možnostech nalezení projektového partnera.

Starostka obce Domašov u Šternberka paní Ing. Michaela Procházková přišla po návštěvě sekretariátu Euroregionu Praděd s myšlenkou projektu zaměřeného na společné aktivity v oblasti historie a zejména tradic. Území České i Polské republiky je území se společnou historií a zároveň se také v současné době potýká s podobnými problémy a životem běžného obyvatelstva.

Pracovníci Euroregionu Praděd paní starostce pomohli s nalezením vhodného projektového partnera, kterým se stala Gmina Popielów.

Po několika společných setkáních projektových partnerů byl připraven projektový záměr a v říjnu 2019 byla podána žádost o podporu z programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko* do Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd na projekt s názvem Společná historie a společná budoucnost (dále jen projekt). Projekt byl podpořen a v lednu 2020 byla zahájena jeho realizace.

Projekt si klade za cíl zahájit a rozvinout přeshraniční spolupráci založenou na společném historickém vývoji a tradicích. Obec Domašov u Šternberka slavila v roce 2020 významné výročí, 800 let od založení obce, a v rámci mikroprojektu plánuje realizovat tři aktivity s aktivní účastí polského partnera Gminou

** Každý z projektových partnerů podal svou žádost na příslušný sekretariát (projekt typu C – samostatně realizovaný mikroprojekt).*

Popielów. Zástupci obce Domašov u Šternberka se obdobným způsobem zúčastní sportovní a dvou kulturních akcí v Polsku.

Součástí projektu jsou následující aktivity:

- Novoroční posezení s cimbálovou muzikou (leden 2020): v rámci společného posezení občanů Domašova u Šternberka a občanů Gminy Popielów s cimbálovou muzikou byl slavnostně zahájen nový rok. Na akci vystoupí polský pěvecký sbor.
- Pohádková ves (červen 2022): Tato akce je určena rodinám s dětmi, pro které bude připravena pohádková trasa s několika zastaveními. Po jejím ukončení proběhne ukázka české tradice – kácení máje s večerní venkovní zábavou.
- Dny obce Domašov u Šternberka při příležitosti výročí 800 let od první písemné zmínky o obci (srpen 2021): Klíčová akce projektu, v rámci které byla prezentována česká a polská kultura (polská legenda o svatém Martinovi), ukázky tradiční české a slezské gastronomie. Byly slavnostně spuštěny opravené věžní hodiny na kostele sv. Martina.
- Pohádková noc na zámku v Karlowicích (květen 2022),
- Setkání na dobrý počátek léta (červen 2021),
- Dožínky v obci Popielów (srpen 2021).

Aktivity č. 4, 5 a 6 realizuje partner projektu Gmina Popielów v rámci svého mikroprojektu s názvem „Kultura ponad granicami" a český partner se těchto aktivit bude aktivně účastnit.

Rozpočet projektu činí 14 417,19 €.

Realizace mikroprojektu byla původně plánována na 9 měsíců, s ohledem na epidemickou situaci z důvodu pandemie covid-19 byla jeho délka prodloužena na 30 měsíců. Tento typ akcí nelze realizovat on-line formou.

Obrázek 27: Setkání na dobrý počátek léta – sportovní festival pro celou rodinu, červen 2021.
Zdroj: archiv obce Popielów.

Obrázek 28: Vystoupení polských hostů na oslavách výročí 800 let vzniku obce.
Zdroj: archiv obce Domašov u Šternberka.

● Za krásami židovských hřbitovů

Cílem projektu je rozvoj cestovního ruchu na polsko-české hranici zaměřeného na sdílení a zachování prvků společného kulturního dědictví, kterým jsou židovské hřbitovy.

Židovský hřbitov v Osoblaze patří k nejcennějším v České republice. Na stejném místě zřejmě existoval od konce 14. století. Hřbitov je cenný především velkým množstvím dochovaných náhrobků, kterých tady lze napočítat 313, přičemž nejstarší pochází z roku 1694, a je navíc i památkou na řadu vynikajících židovských osobností, které svým významem přesahovaly dějiny regionu. Židovské osídlení Osoblahy je doloženo od 14. století, ale židé odsud odešli ještě před druhou světovou válkou. Například v roce 1865 židé tvořili v Osoblaze plných 30 % obyvatel města.

Židovský hřbitov v Białé je s rozlohou asi půl hektaru považován za největší a nejstarší židovský hřbitov v opolském regionu. Pozornost upoutá jeho neobvyklá poloha: nebyl totiž založen na rovině, ale v prudkém svahu kopce, na němž se nachází město Biała. Kdysi byl za hranicemi města, dnes je na jeho okraji. Odhaduje se, že na svahu kopce byly pochovány asi 3 000 židů, dodnes je zachováno jen kolem 900 náhrobků (z toho asi 600 z 19. století). Poslední pohřeb tu proběhl v roce 1938, kdy v Białé bydlelo už jen pár židovských rodin (náboženská obec se rozpadla už v roce 1914).

Obrázek 29: Židovský hřbitov v obci Biała.
Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Obsahem projektu bylo restaurování vybraných náhrobků židovského hřbitova v Osoblaze a oprava zdi kolem tohoto hřbitova. V obci Biala došlo k vytvoření infrastruktury (chodníku) umožňující přístup k židovskému hřbitovu. Dále byla vytvořena turistická stezka mezi těmito židovskými hřbitovy v délce 19 km, jejíž trasa je vyznačena na mapě a také patřičně označena v terénu. Díky projektu došlo k tvorbě řady propagačních materiálů, poznávacích akcí a vzájemné spolupráci mezi partnery polskou obcí Biala a českou obcí Osoblaha. Projekt byl realizován v roce 2019. Projekt byl podpořen z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd – Programu přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko.

Obrázek 30: Nejstarší dochovaný náhrobek z roku 1621.
Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Celkové náklady projektu činily 67 645,12 €, hodnota spolufinancování z Evropského fondu pro regionální rozvoj byla 55 488,96 €.

Zůstat v paměti pokolení

Cílem projektu je zvýšení turistické atraktivity nejen partnerských měst Gmina Biała a Města Albrechtic, ale celého polsko-českého pohraničí na základě obnovených prvků společného kulturního dědictví památníků obětí první světové války. K podpoře větší návštěvnosti těchto významných míst byl mimo jiné vybudován i hudební pavilon v Gmina Biała a dřevěný přístřešek ve Městě Albrechticích.

Díky realizaci projektu došlo ke zvýšení cestovního ruchu v pohraničí, obnově turisticky atraktivních míst a historických památek, ale také k vzájemným návštěvám mezi zástupci a obyvateli partnerských měst nejen v rámci realizace projektu.

V průběhu projektu byly realizovány následující aktivity:

- Obnova památníku ve městě Gmina Biała a práce v jeho okolí: renovace pomníku obětem první světové války, úprava a vývoj oblasti kolem něj, budování hudebního pavilonu s vybavením, vytváření komunikačních spojení mezi novým a stávajícím projektovým objektem, montáž informační tabule.
- Obnova památníku ve Městě Albrechticích a práce v jeho okolí: obnova památníku v parku B. Smetany s vrácením původního významu, doplnění mobiliáře (lavičky, koše), vybudování dřevěného přístřešku a montáž informační tabule.
- Slavnostní ukončení projektu ve Městě Albrechticích, cílem bude přiblížit obyvatelům a představitelům města Gmina Biała skutečný význam památky a připomenout si meziválečné období (včetně uměleckého programu, výstav, přehlídek).
- Dokončení polské části projektu za účasti zástupců Města Albrechtic, vzpomínka na dobu, které je zrenovovaný památník věnován (např. venkovní kino, umělecký program).

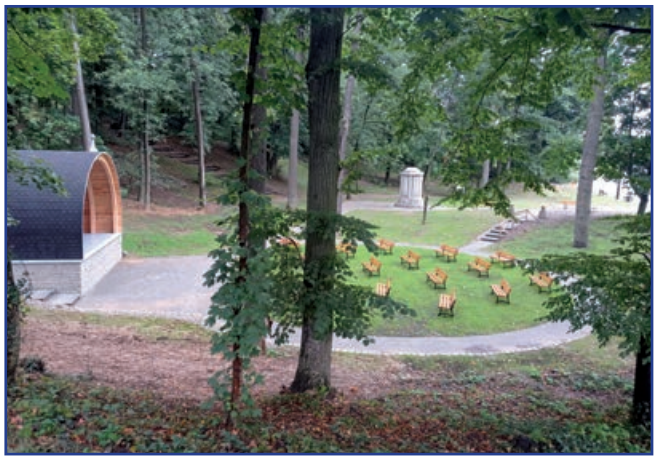

Obrázek 31: Hudební pavilon v Gmině Biała.
Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Projekt byl podpořen z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd – Programu přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko.

Celkové náklady projektu činily 58 736,90 €, hodnota spolufinancování z Evropského fondu pro regionální rozvoj byla 30 000 €.

● Centrum zdraví Bohuňovice

Centrum zdraví Bohuňovice (dále jen Centrum zdraví) je komplexní volnočasový areál, který nabízí svým návštěvníkům relaxaci a sportovní vyžití od roku 2003. Základem je ubytovna se 70 lůžky a s ní sousedící rodinný aquapark s téměř 17metrovým plaveckým bazénem, saunami, vířivkou, soláriem a posilovnou.

Centrum zdraví nabízí rovněž plavecké a pohybové kurzy pro školky, školy, seniory či další skupiny zájemců.

Centrum zdraví se nachází v obci Bohuňovice přímo uprostřed frekventované cyklotrasy mezi Olomoucí a jesenickými horami.

Historie Centra zdraví

Původně se jednalo o sídlo JZD Dolany se sídlem v Bohuňovicích, stavba „Kord", lidový název „Plecháč". Po rozdělení zemědělských družstev Dolany a Bohuňovice probíhala v letech 1995–1997 postupná totální devastace objektu za nezájmu majitelů, ale i zástavního věřitele KB. Objekt byl prodán skupině ARTEKO, která získala úvěr od KB ve výši 36 mil. Kč, nesplácela jej a „zmizela". V centru obce tak vznikl klasický brownfield se všemi negativními jevy včetně shromažďování problémových skupin z okolí.

V roce 1997 nabídla obec odkoupení objektu od zástavního věřitele pro potřeby rychlého ubytování lidí postižených povodněmi v okrese Olomouc, zástavní věřitel KB nakonec souhlasil s odprodejem objektu včetně pozemků obci za 2 mil. Kč.

Obrázek 32: Objekt bývalého sídla JZD Bohuňovice, stav před rekonstrukcí.
Zdroj: archiv obce Bohuňovice.

V letech 1997 a 1998 obec nejdříve provizorně a potom zcela rekonstruovala ubytovací křídlo (nákladem cca 5 mil. Kč) pro dočasné ubytování lidí postižených povodněmi v okrese Olomouc. Obec sama nebyla povodněmi poškozena.

Obrázek 33: Ubytovací křídlo Centra zdraví po zateplení a zastřešení v roce 1997 a 1998.
Zdroj: archiv obce Bohuňovice.

V roce 1998 bylo na základě dvou studií zastupitelstvem obce rozhodnuto, že hlavní objekt nebude zbourán, ale že se obec pokusí o rekonstrukci na „Zdravotně rehabilitační centrum" (ZRC) s výukovým bazénem.

V roce 1999 byla zhotovena projektová dokumentace pro stavební povolení a zahájena etapa zateplení pláště budovy. Obec získala dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj ČR na projektové práce a z České energetické agentury (bývalá příspěvková organizace Ministerstva průmyslu a obchodu ČR) na úspory energie.

V letech 1999–2000 byla dokončena etapa zateplení pláště.

V letech 2000–2001 byla provedena II. etapa – rekonstrukce části II. NP a střechy za pomoci dotace z Pilotního programu předstrukturálních fondů EU – Haná. Dílo bylo dokončeno za pomoci dotace ze státního rozpočtu ČR ve výši cca 35 mil. Kč v letech 2001–2002.

Kolaudace objektu byla zahájena v závěru roku 2002, počátkem května 2003 bylo vše připraveno k zahájení provozu („papírově", technicky i personálně).

Obrázek 34: Projektová dokumentace a skutečnost – interiér Centra zdraví Bohuňovice.
Zdroj: archiv obce Bohuňovice.

Celkové náklady včetně prvotního nákupu proinvestované v průběhu takřka 6 let (1997–2003) představovaly částku cca 52 mil. Kč. Dle znalců mělo však dokončené dílo reálnou hodnotu přibližně dvojnásobnou.

Obrázek 35: Centrum zdraví Bohuňovice v roce 2002. Zdroj: archiv obce Bohuňovice.

Objekt Centra zdraví byl v roce 2002 vyhlášen „Stavbou roku 2002 Olomouckého kraje".

Slavnostní otevření Centra zdraví proběhlo 9. 5. 2003.

Areál Centra zdraví i Centrum samo jsou dále rozvíjeny. V dalších letech bylo za podpory Olomouckého kraje doplněno zařízení aquaparku o turniket, terasu pro letní slunění (rok 2005), velmi potřebné parkoviště (rok 2006) a také byla provedena rekonstrukce 12 pokojů v ubytovacím křídle (rok 2012). V roce 2008 přibyl i bankomat.

Centrum zdraví je hojně využíváno veřejností navzdory vznikajícím aquaparkům v okolí a má stále pozoruhodné ekonomické výsledky.

Ekonomické informace a výsledky za dobu provozu Centra zdraví

Areál Centra zdraví je provozován společností CZ Bohuňovice s.r.o. (dále také jako Společnost), jejímž jediným vlastníkem je obec Bohuňovice. Důvodem založení byl hlavně efektivnější model provozování, než je organizační složka obce či příspěvková organizace, a také problematika daně z přidané hodnoty. Společnost má pronajatý nemovitý majetek a vlastní movitý majetek. Společnost provozuje ještě kino a kulturní dům, ale jde o účetně oddělená střediska (střediska 2 a 3).

Za 10 let provozu investovala obec do nemovitostí Centra zdraví i za pomoci různých dotací částku přes 6 mil. Kč, navýšila také základní kapitál společnosti o 600 tis. Kč.

Za 10 let provozu obec Bohuňovice přispěla společnosti na opravy nemovitého majetku v areálu cca 550 tis. Kč. Obec také za 180 tis. Kč koupila od společnosti 3 roky starý vůz Škoda Fabia.

Společnost na druhé straně odvedla obci na nájemném nemovitého majetku a za nákup movitého majetku od obce celkem 2 780 tis. Kč.

Provozní dotace pro CZ Bohuňovice s.r.o. – středisko 1 Centrum zdraví dosáhla za deset let provozu celkem 2 300 tis. Kč.

Běžné opravy pronajatého majetku a obnovu movitého majetku provádí společnost CZ Bohuňovice s.r.o. z vlastních výnosů. Jde každoročně o desítky až stovky tisíc Kč.

Další přínosné efekty pro obec jsou také nepominutelné. Výuka plavání pro školy, kurzy plavání, plavání pro seniory, prostory pro družinu a školku, zajištění udržitelnosti bankomatu v obci, jistota přechodného ubytování pro případy krizí pro celý region a další přínosy.

I po deseti letech provozu pokračoval trend vylepšování interiérů i dalších provozů, přičemž společnost CZ Bohuňovice s.r.o. v mnoha případech vložila vlastní prostředky do velkých oprav nemovitého majetku, které by měla hradit obec – vlastník nemovitostí, čímž šetřila obecní peníze. Obec tak reálně nevynakládá

na provoz tohoto zařízení vlastní prostředky, samozřejmě pokud se poctivě sečtou každoroční provozní dotace obce společnosti a odečtou odvody společnosti obci (nájemné, opravy, a to i nemalé, sleva nájmu na provoz školní družiny, efektivní provozování kina a kulturního domu, provozování fontány v parku obce). Těžko vyčíslitelné jsou další přínosy, jako je zaměstnanost v obci, využívání služeb místních podnikatelů díky turistické ubytovně, levná a bezpečná výuka plavání pro školní děti a další přínosy.

Do roku 2009 bylo zařízení ekonomicky plně soběstačné, fungovalo bez provozní dotace, a dokonce generovalo zisk. V ekonomické recesi do současnosti je třeba provoz dotovat z obecního rozpočtu částkou kolem 500 tis. Kč/rok.

V roce 2021 je zařízení v provozu již neuvěřitelných 18 let. Čas jednoznačně ukázal, že při realizaci a následném modelu provozování neudělala obec mnoho chyb a celkově lze tento projekt i navzdory kritikům hodnotit kladně.

Plány do budoucna

Dokončení úprav a modernizace interiéru ubytovacího křídla včetně bezbariérových pokojů a zázemí pro cyklisty.

- Otevření dalších služeb pro návštěvníky, zejména zajištění možnosti stravování pro ubytované.
- Doplnění vzduchotechniky vodní zóny o možnost chlazení v létě.
- Dokončení výměny ocelových prvků ve vodní zóně za nerezové nebo plastové.
- Zajištění nových atrakcí do provozu vodní zóny.
- ON-LINE informace o provozu pro návštěvníky Centra zdraví.
- Důraz na propagaci Centra zdraví o moderní metody cílené zejména na rodiny s dětmi.

Dobrovolnická činnost

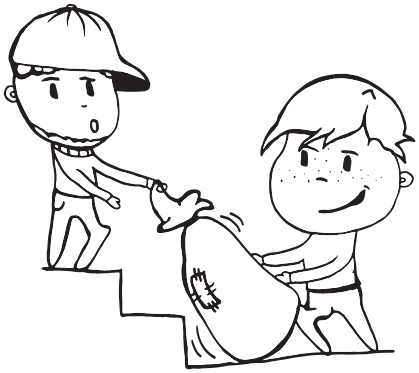

● Dobrovolnictví a workcamp

Obec Hlásnice jako řada dalších malých obcí, kde nepůsobí velké množství spolků, využívá dobrovolnictví svých občanů a dalších dobrovolníků jako formu participace veřejnosti na zvelebování veřejných prostor, obecních objektů i rozvoje kulturního a společenského života místní komunity.

Obrázek 36: Historický nákres kaple sv. Jiří v Hlásnici. Zdroj: archiv obce Hlásnice.

V historii obce Hlásnice má dobrovolnictví a participace veřejnosti své pevné místo. Základním příkladem je vybudování obecní kaple sv. Jiří ve 30 letech minulého století, kde původní obyvatelstvo získalo od pána šternberského panství, tedy knížete Jana II. z Lichtenštejna, zvaného Dobrotivý, materiál pro výstavbu nové obecní kaple a svými společnými silami dobrovolnicky vystavělo tuto významnou památku obce během 2 let (1930–32). Kompletní vnitřní vybavení včetně oltářního obrazu bylo rovněž dílem místních občanů. Další následné opravy během 20. století i v současnosti byly vždy uskutečněny za podpory dobrovolnické činnosti, ať už to byla např. oprava interiéru v roce 2014, nebo obnova vnějších fasád kaple v roce 2015.

Další oblastí participace občanů v Hlásnici je areál Komunitního centra se zahradou, dětským hřištěm a sportovišti. Obec uskutečnila několik projektů, které svým dobrovolnickým zapojením podpořili jak rodiče, tak děti, kteří se rovněž participativně podíleli na přípravě záměrů rozšíření dětského hřiště a obnovy povrchu multifunkčního sportoviště.

Obrázek 37: Občané Hlásnice při úpravách hřiště. Zdroj: archiv obce Hlásnice.

Obrázek 38: Dobrovolníci z řad hlásnických rodin čistí úvoz zarostlé historické cesty. Zdroj: archiv obce Hlásnice.

Z hlediska úpravy veřejných prostranství v obci a zlepšení možnosti vycházek do okolí obce a napojení na další turistické a vycházkové trasy v širším okolí, o které občané projevili zájem v rámci dotazníkového šetření na témata zlepšení podmínek života v obci, obec zahájila v roce 2015 spolupráci s Ústavem zahradní a krajinářské architektury Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně. Vybraní studenti v rámci svých semestrálních prací zpracovali návrhy vybraných témat úpravy veřejných prostranství a vytvoření systému stezek kolem obce se zapojením výsadby nové zeleně pro ochranu intravilánu obce. Na základě získaných studií započali první dobrovolníci z řad hlásnických rodin již v roce 2016 s čistěním úvozu zarostlé historické cesty na severní straně katastru obce.

Obrázek 39: Pan starosta Marián Marghold diskutuje se zástupci Ústavu zahradní a krajinářské architektury Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně o podobě úprav veřejných prostranství. Zdroj: archiv obce Hlásnice.

● Zapojení do mezinárodních dobrovolnických aktivit

Na počátku roku 2017 se starosta obce seznámil s aktivitami neziskové organizace INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, z.s. Tato organizace se již od roku 1991 zabývá mezinárodním dobrovolnictvím a mezikulturním vzděláváním. Myšlenka propojení lokálního a mezinárodního dobrovolnictví zástupce obce nadchla, a proto se obec poprvé hned v roce 2017 zapojila do pořádání dobrovolnických workcampů a poskytla rovněž zázemí pro přípravný kemp mezinárodního týmu ambasadorů-dobrovolníků projektu Fotbal pro rozvoj, který se prostřednictvím fotbalu na putovní tour po ČR snaží sblížit mladé lidi z různých sociálních skupin a šířit myšlenku fair play a respektu.

Obrázek 40: Fotodokumentace dobrovolnického workcampu.
Zdroj: archiv obce Hlásnice.

Obec Hlásnice jako organizátor uspořádala v letech 2017–2019 během letních měsíců červen – srpen několik dobrovolnických workcampů, než tyto aktivity paralyzovala situace nejrůznějších omezení spojených s koronavirem. Jednalo se o kratší víkendové akce nebo dvoutýdenní workcampy, kterých se zúčastnily týmy o počtu od 6 do 12 dobrovolníků z různých destinací zahraničí – převážně z Evropy, ale také z amerického, afrického i asijského kontinentu.

Co je to workcamp?

Je to 1–3 týdny trvající dobrovolnický projekt, kde spolu pracuje, tráví volný čas, poznává okolí a místní obyvatele skupinka dobrovolníků. Obvykle se pracuje 6 hodin denně, 5 dní v týdnu. Práce většinou nepředpokládá zvláštní kvalifikaci nebo předchozí zkušenosti a je neplacená. Důležitá je především motivace dobrovolníků.

Obrázek 41: Fotodokumentace dobrovolnického workcampu.
Zdroj: archiv obce Hlásnice.

Workcampy vycházejí z potřeb v dané lokalitě a vznikají vždy ve spolupráci INEXu s místními partnery jako organizátory individuálních projektů. Součástí projektů je nejen dobrovolnická práce, ale i společné aktivity dobrovolníků a místních občanů. Workcampy také nabízí příležitost ke vzdělávání v daném tématu projektu, poznávání regionu i seznámení s konkrétní obcí nebo neziskovou organizací a možnost vzájemného kulturního obohacení mezi dobrovolníky a místní komunitou. Organizátor je povinen zajistit pro dobrovolníky ubytování, stravování, možnost volnočasových aktivit. Dobrovolníci si hradí cestu do místa projektu a zpět.

V roce 2020 to bylo přesně 100 let od doby, kdy proběhl první workcamp. Sama myšlenka se zrodila v hlavě švýcarského inženýra a pacifisty Pierra Cérésola. INEX působí v oblasti dobrovolnictví v ČR již 30 let a od roku 1994 je členem celoevropské sítě dobrovolnických organizací. Pro organizátory workcampů v ČR je sdružení INEX zkušeným partnerem, který pomáhá organizátorům s přípravou záměru projektu, prezentací projektu pro zahraniční dobrovolníky, školením zástupců organizátora i vedoucích skupin dobrovolníků a s vyřízením povinné administrativy spojené s návštěvou zahraničních dobrovolníků v ČR. V případě, že nastanou nějaké komplikace při průběhu projektu, což se stává, se organizátoři mohou na zástupce INEXu kdykoliv obrátit a vyřešit společně danou situaci.

● Zkušenosti obce Hlásnice s workcampy

Organizátor nesmí podcenit přípravu projektu a poskytnutí maximálního množství informací o místě, práci, ubytování, stravování i možnostech volnočasových aktivit pro dobrovolníky v rámci prezentačního inzerátu svého projektu.

Organizátor si může zajistit lokálního vedoucího projektu, který by měl být odborně proškolen nebo přijmout proškoleného vedoucího, se kterým je nutno projednat projekt a představit zázemí vedoucímu předem. Zejména pokud by byl ve skupině některý dobrovolník se znevýhodněním.

Je výhodou, když zástupce organizátora mluví anglickým jazykem.

Je nutné připravit plán práce na různé druhy počasí, mít zajištěné pracovní nářadí, materiál i ochranné pracovní prostředky.

Každá práce musí být dobře vysvětlena, předem zjištěny možnosti jednotlivých dobrovolníků a s pomocí vedoucího dobře naplánované jednotlivé činnosti.

Informovat místní komunitu o přítomnosti zahraničních dobrovolníků a připravit setkání dobrovolníků s místními, např. večer setkání s ochutnávkou mezinárodní kuchyně.

Plánovat termín projektu na plánované místní oslavy a větší akce, kde mohou být dobrovolníci přínosem pro přípravu, organizaci a mohou oživit program akce svými nápady.

Přes prvotní ostych se místní komunita, zejména děti a mládež, ráda setká se zahraničními účastníky projektu pro procvičení jazykových znalostí a vzájemné kulturní obohacení.

Obrázek 40: Fotodokumentace dobrovolnického workcampu. Zdroj: archiv obce Hlásnice.

V rámci soutěže Vesnice roku získala obec Hlásnice v roce 2017 pro kapli sv. Jiří cenu Zlatá cihla za obnovu památkově chráněných objektů a památek místního významu a v roce 2018 ve stejné soutěži Ocenění od Olomouckého kraje za návrat k historickému rázu krajiny a otevřenost obce světu.

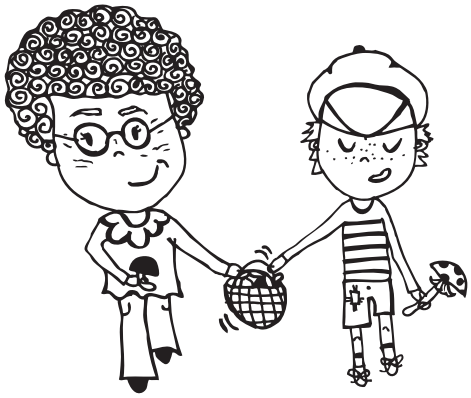

Péče o seniory ve městě Šternberk

Jednou z organizací, které ve městě Šternberk provozují péči o seniory, jsou Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace (dále jen organizace nebo také organizace Sociální služby Šternberk).

Organizace Sociální služby Šternberk byla zřízena městem Šternberk, a to ode dne 1. 1. 2002. Organizace sloučila dosavadní organizační složky města Domov pro seniory, Pečovatelská služba a Klub seniorů. V roce 2022 oslaví Sociální služby Šternberk již 20 let od svého zřízení. Organizace je od doby svého vzniku tvořena několika středisky, jejichž počet a druh se během let měnil. Za některé můžeme jmenovat například Informační centrum pro seniory, Sociálně aktivizační služby pro seniory, či Azylový dům pro matky/otce s dětmi aj. Za některými změnami či zánikem střediska stálo schválení zákona o sociálních službách v roce 2006, o některých střediscích rozhodl zřizovatel či aktuální potřebnost služby.

V roce 2021 se počet středisek ustálil na počtu 5 středisek poskytujících sociální a zdravotní služby nebo zajišťujících jejich řízení a provoz, a to:

- Domov pro seniory Šternberk, Na Valech 14, Šternberk,
- Pečovatelská služba, Komenského 40, Šternberk,
- Středisko ošetřovatelské péče o dospělé, Komenského 40, Šternberk,
- Ambulantní služby, Komenského 40, Šternberk,
- Ekonomické a provozní středisko, Komenského 40, Šternberk.

Převažující cílovou skupinou organizace jsou senioři a osoby s tělesným či chronickým zdravotním postižením.

Za dobu existence organizace Sociální služby Šternberk se ve Šternberku ve spolupráci se zřizovatelem podařilo vybudovat ucelený komplex sociálních a zdravotních služeb pro občany města Šternberka, který občany města podporuje především v soběstačnosti a v možnosti setrvat ve svém domácím prostředí po velmi dlouhou dobu.

Obrázek 43: Sídlo organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Pracovníci organizace provází klienty životem po více než 20 let. Nejprve s nimi pracují jako se členy zájmových klubů či klubů seniorů, později se z nich stávají klienti terénních služeb a není výjimkou, že někteří z nich se stanou klienty i Domova pro seniory. To nastává v případech, kdy se klienti stanou závislí na celodenní 24hodinové péči a nemohou již zůstat sami doma.

Nespornou a nezanedbatelnou výhodou služeb poskytovaných organizací Sociální služby Šternberk je, že se klienti a jejich příbuzní či blízcí po celou dobu kontaktu s organizací setkávají se stále stejným personálem, se stejnými zaměstnanci, nacházejí je na stále téže adrese. Pokud využijí služeb organizace, nemusejí pak ve stáří opouštět místo a město, ve kterém celý život žili a pracovali.

K základním sociálním a zdravotním službám nabízí organizace také řadu doplňkových ambulantních služeb jako například půjčovnu kompenzačních pomůcek, pořádání nejrůznějších kulturních akcí zaměřených na seniory či základní sociální poradenství a podobně.

Je zde nutné zdůraznit, že bez významné finanční podpory zřizovatele města Šternberka by nebylo možné shora uvedené služby v takové míře a rozsahu poskytovat. Velkou podporu poskytuje i Olomoucký kraj, a to jak finanční, tak odbornou a metodickou.

Domov pro seniory Šternberk, Na Valech 14, Šternberk

Domov pro seniory vznikl z bývalé mateřské školy v roce 1994. V prvních letech měl domov pro seniory pouze 10 míst. Postupem času však musela být na základě potřeb občanů jeho kapacita navýšena až na nynějších 17. Umožnilo to přesunutí provozního zázemí a zázemí zaměstnanců do podkroví domova.

Poslání:

- Posláním Domova pro seniory je napomáhat seniorům, kteří mají sníženou schopnost zajistit si své základní životní a osobní potřeby a jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby, zvládat běžné věci při péči o svou osobu a zdraví. Domov pro seniory poskytuje především takovou podporu, která umožňuje uživatelům co nejdéle udržet stávající úroveň jejich soběstačnosti.

Kapacita:

- 17 uživatelů.

Provozní doba:

- celodenní 24hodinová péče.

Základní činnosti:

- poskytnutí ubytování,
- poskytnutí stravy,
- pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- aktivizační činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Za rok 2020 byla sociální služba Domov pro seniory poskytnuta celkem 24 seniorům, kteří mají sníženou schopnost zajistit si své základní životní a osobní potřeby a jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby, zvládat běžné věci při péči o svou osobu a zdraví. Z celkového počtu uživatelů se jednalo o 20 žen a 4 muže. Nejvíce uživatelů bylo ve věkové skupině nad 80 let, jednalo se celkem o 16 uživatelů.

V roce 2020 měli všichni uživatelé přiznaný příspěvek na péči, nejvíce uživatelů – celkem 10 – mělo přiznaný příspěvek na péči ve IV. stupni. Všem uživatelům služby je poskytována především taková podpora, která umožňuje uživatelům co nejdéle udržet stávající úroveň jejich soběstačnosti.

Město Šternberk již řadu let řeší nedostatečnou kapacitu Domova pro seniory a v současné době dokončuje projektovou dokumentaci nového Domova pro seniory s kapacitou 50 míst v lokalitě Obloukové ulice.

Obrázek 44: Domov pro seniory Šternberk, historie. Zdroj: archiv organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Obrázek 45: Domov pro seniory Šternberk, Na Valech 14, současnost. Zdroj: archiv organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Pečovatelská služba, Komenského 40, Šternberk

Vznik „městské pečovatelské služby" je datován do roku 1991, kdy město Šternberk Pečovatelskou službu převzalo od okresního úřadu v Olomouci. V roce 1994 pak město Šternberk vytvořilo rekonstrukcí bytového domu na Dům s pečovatelskou službou (DPS) pro Pečovatelskou službu nové zázemí, a to na současné adrese Komenského 40. V roce 2002 měla Pečovatelská služba 6 pečovatelek, nyní se na chodu a provozu Pečovatelské služby podílí celkem 17 zaměstnanců.

Poslání:

- Posláním Pečovatelské služby je poskytovat pomoc a podporu zejména osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo tělesného postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby a jsou zároveň v nepříznivé sociální situaci. Pečovatelská služba především zajišťuje možnost co nejdéle setrvat ve známém domácím prostředí a možnost zapojit se do běžného života společnosti.

- Kapacita terénní formy služby je 300 uživatelů, kapacita ambulantní formy služby pak 12 uživatelů.

Provozní doba:

- denně 7.00 – 22.00 hodin včetně sobot, nedělí a svátků.

Základní činnosti

- pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,

- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

Za rok 2020 byla pečovatelská služba poskytnuta celkem 160 osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo tělesného postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby a jsou zároveň v nepříznivé sociální situaci. Z celkového počtu uživatelů se jednalo o 114 žen a 46 mužů. Nejvíce uživatelů bylo ve věkové skupině nad 80 let, jednalo se celkem o 91 uživatelů. V roce 2020 nebyla pečovatelská služba poskytnuta žádné rodině s dětmi, jejichž situace by vyžadovala pomoc jiné fyzické osoby a zároveň byla v nepříznivé sociální situaci.

Není výjimkou, že pečovatelská služba je v domácnosti klienta poskytována 3–5x denně. Zřejmě rekordem pak bude rozsah pečovatelské služby v počtu 13x za den, kdy byl klient z důvodů jeho onemocnění podporován v dodržování pravidelného pitného režimu.

Obrázek 46: Dům s pečovatelskou službou před úpravou. Zdroj: archiv organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Obrázek 47: Dům s pečovatelskou službou po rekonstrukci. Zdroj: archiv organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Středisko ošetřovatelské péče o dospělé, Komenského 40, Šternberk

Jen velmi ojediněle se v České republice setkáme s ním, že příspěvková organizace, která je zřízena územně samosprávným celkem, má vlastní nestátní zdravotnické zařízení, v tomto případě jde konkrétně o tzv. domácí zdravotní péči poskytovanou všeobecnými zdravotními sestrami Střediska ošetřovatelské péče. V organizaci Sociální služby Šternberk je toto středisko v činnosti již od roku 1994 a je velmi významnou součástí organizace.

- Posláním domácí ošetřovatelské péče je zdravotní péče poskytovaná klientům v jejich vlastním sociálním prostředí. Domácí péče je zaměřena zejména na udržení a podporu zdraví, navrácení zdraví a rozvoj soběstačnosti, zmírňování utrpení nevyléčitelně nemocného člověka.

Kombinací terénní zdravotní péče a terénní pečovatelské služby je možné klienta podporovat a udržovat velmi dlouho v jeho přirozeném prostředí. Jediným úskalím je financování domácí zdravotní péče, které je posledních 10 let ze strany zdravotních pojišťoven nesmírně podhodnoceno. Pro zachování rozsahu zdravotní péče na území města Šternberka, bez kterého by se klienti organizace neobešli, musí i zde zřizovatel finančně domácí péči dokrývat.

Rozsah zdravotní péče:

- Zdravotní péče je zřizována na základě doporučení registrujícího praktického lékaře.

Provozní doba:

- denně 7.00 – 22.00 hodin včetně sobot, nedělí a svátků.

Pokud péči indikuje lékař, je pro klienty zdarma, tyto služby jsou plně hrazeny zdravotními pojišťovnami.

Prostřednictvím domácí ošetřovatelské péče byla v roce 2020 poskytnuta zdravotní péče celkem 321 klientům v jejich vlastním sociálním prostředí. Z celkového počtu klientů se jednalo o 207 žen a 114 mužů. Nejvíce klientů bylo ve věkové skupině 65 let a více, jednalo se celkem o 300 klientů. Nejvíce klientů bylo registrováno u České průmyslové zdravotní pojišťovny, celkem 125 klientů. Všechny výkony provedené domácí péče byly zaměřeny zejména na udržení a podporu zdraví, navrácení zdraví a rozvoj soběstačnosti, zmírňování utrpení nevyléčitelně nemocného člověka.

Ambulantní služby, Komenského 40, Šternberk

Oddělení Ambulantních služeb zahrnuje zájmové kluby, tenářský koutek, půjčovnu kompenzačních pomůcek, zpravodaj organizace.

Vznik zájmových klubů v roce 2005, které svým rozsahem nemají obdobu, umožnila úspěšně získaná dotace ze Společného regionálního operačního programu SROP v celkové výši 2 859 710 Kč. V tabulce je uveden přehled zájmových klubů, které momentálně občanům města organizace Sociální služby Šternberk nabízí, včetně jejich využití v letech 2018–2020.

počet uživatelů za rok

	Kapacita	2018	2019	2020
Aktivizační cvičení pro seniory	51	1 212	1 182	185
Jóga pro zdraví	24	532	581	165
Klub práce s počítačem a internetem	18	416	347	106
Klub kultury	20	390	596	65
Klub ručních dovedností	14	229	364	96
Klub seniorů I.	25	724	636	78
Klub seniorů II.	25	404	478	88
Klub společenských her (od roku 2019)	14	-	74	51
Klub zpěvu	14	55	83	15
Trénink paměti	18	189	200	63
CELKEM	223	4 142	4 541	912*)

*) Omezení ovlivněno pandemií Covid-19

Tabulka 3: Přehled zájmových klubů a počtu jejich uživatelů. Zdroj: Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Obrázek 48: Klub seniorů do roku 2004.
Zdroj: archiv organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Obrázek 49: Klub seniorů v současnosti.
Zdroj: archiv organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace.

Ekonomické a provozní středisko, Komenského 40, Šternberk

Ekonomické a provozní středisko zajišťuje provozní a finanční servis celé organizaci. Jde především o zpracování mezd, vedení účetnictví, správu a údržbu svěřených budov a majetku, dodržování BOZP a podobně.

Financování organizace Sociální služby Šternberk, příspěvková organizace probíhá vícezdrojově a je tak ovlivněno mnoha faktory a veličinami, které organizace nedokáže přímo ovlivnit. Například počet klientů v Pečovatelské službě, objem výnosů za poskytnutou zdravotní péči ve Středisku ošetřovatelské péče, objem finančních prostředků za příspěvky na péči u klientů Domova pro seniory, výnosy za zdravotní výkony v Domově pro seniory, fakultativní služby, platby za pobyt v Domově pro seniory.

● Senior Park

V České republice byla v roce 2006 založena skupina Senior Park, česká akciová společnost, která poskytuje služby pro klienty z České republiky, ale i zahraničí. Senior Park poskytuje bezbariérové bydlení pro seniory a osoby se sníženou schopností pohybu včetně vozíčkářů s asistenční službou. Tento typ bydlení je určen pro klienty, kteří nechtějí využít nabídky domovů pro seniory nebo domů s pečovatelskou službou.

Senior Parky jsou projektovány jako jednopodlažní budova. Uprostřed stavby je atrium přístupné ze všech bytů, umožňující dostatek prostoru pro relaxaci a odpočinek. K bytům v řadové zástavbě patří i venkovní terasa se zahrádkou a dostatečná kapacita parkovacích míst.

Senioři si mohou v tomto bytovém domě vybírat samostatné bydlení v bezbariérových bytech 1+kk nebo 2+kk, v nichž je možné mít i domácího mazlíčka nebo přijímat návštěvy, které mohou u nich i přespat. Zde nájemníci nemají pevný režim, vždy záleží na jejich rozhodnutí, jestli si v bytě nechají celou noc otevřené okno, nebo na jaký pořad v televizi se chtějí dívat, kdy posnídají, nebo v kolik hodin půjdou spát. Každý byt má samostatný chod zvenčí.

Obrázek 50: Senior Park v obci Hlušovice.
Zdroj: archiv Senior Parku Hlušovice.

Pro klienty je zajištěno poskytování tzv. asistenčních služeb. Asistenční služby jsou koncipovány jako dopomoc seniorům tak, aby na jedné straně rozvíjely aktivitu seniorů, např. v případě pravidelných výletů, společenských akcí, zajímavých besed v areálu, koncertů a mezigeneračního setkávání s dětmi ze škol a mateřinek. A na druhé straně zajišťuje dopomoc s domácností, nákupem a doprovodem k lékařům a zajištěním léků. Hlavním záměrem je podporovat seniory co nejdéle v jejich soběstačnosti.

V rámci České republiky je provozováno celkem 7 Senior Parků, další 3 jsou ve výstavbě. V našem regionu se nejbližší Senior Park nachází v obci Hlušovice. V tomto Senior Parku je celkem 40 bytů.

● Péče o seniory v Gmině Prudnik

Jednou z několika organizací, které zabezpečují v rámci gminy Prudnik realizaci aktivit určených pro seniory, je Středisko sociální péče v Prudniku.

Seniorům a osobám se zdravotním postižením jsou poskytovány služby a podpora během dne v zařízení nazvaném Klub Senior+.

V rámci Klubu Senior+ obdrželi v roce 2020 senioři podporu formou:

- Pečovatelských služeb (119 osob)
- Specializovaných pečovatelských služeb (28 osob)
- Služby Klub Senior+ (20 osob)
- Služby v rámci projektu 75+ (36 osob)
- Odlehčovací péče* (22 osob)

(* pomoc lidem pečujícím o osoby se závažným postižením).

Činnosti prováděné v rámci Klubu Senior+

Klub Senior+ v Prudniku funguje v souladu s ustanoveními dlouhodobého programu Senior+ na období let 2015–2020, který je přílohou usnesení vlády č. 157 ze dne 20. prosince 2016, kterým se mění usnesení o zřízení dlouhodobého programu Senior-WIGOR na období let 2015–2020.

Klub Senior+ působící v rámci Střediska sociální péče a funguje v souladu s ustanoveními zákona ze dne 12. března 2004 o sociální pomoci (tj. Sb. z r. 2018, pol. č. 1508), Organizačního řádu Střediska sociální péče v Prudniku a jeho vlastního provozního řádu.

Cíle Klubu Senior+ jsou následující:

- sociální aktivizace,
- integrace,
- začleňování seniorů do místní komunity,
- společné trávení volného času seniorů,
- zlepšování psychického a fyzického stavu účastníků,
- poskytování podpory a vytváření vhodných podmínek pro různé formy aktivit a integrace seniorů.

Klub Senior+ je místem setkávání profesně neaktivních obyvatel Prudniku ve věku nad 60 let. Vzhledem k omezenému počtu míst (20) musí účastníci Klubu splnit několik pravidel: předložit nezbytné doklady, potvrdit svou účast během programu na prezenční listině, pro nesamostatné osoby musí být zajištěna stálá přítomnost pečovatele této osoby. V případě neomluvené neúčasti po dobu dvou týdnů je do Klubu přizván první ze seznamu náhradníků.

Mezi činnosti Klubu Senior+ patří služby spojené s prostorem a podpůrné služby.

Klub Senior+ je místo pobytu uzpůsobené k trávení času bezpečným a aktivním způsobem, seniorům je zajištěna stálá nabídka teplých a studených nápojů (čaj, káva, voda).

Mezi podpůrné služby patří zejména organizace volného času, vytváření podmínek pro rozvoj samosprávy účastníků Klubu Senior+, vytváření podmínek ke svépomoci, umožnění účasti na různých formách aktivačních a integračních aktivit, rozvoj zájmů a koníčků, uspokojování kulturních, rekreačních a společenských potřeb (mimo jiné umožnění účasti na kulturních, sportovních a zábavních akcích, příležitostných a vzdělávacích setkáních), aktivity zaměřené na zdraví.

Organizace Klubu Senior+

Klub je otevřen od pondělí do pátku od 8.00 do 16.00 hodin. V odůvodněných případech může být Klub v provozu i v jiných hodinách nebo v nepracovních dnech. Aktivity probíhají na základě ročního plánu práce Klubu.

Odborný personál Klubu tvoří jeho vedoucí a jeho zaměstnanec. Na fungování Klubu dohlíží ředitel Střediska sociální péče v Prudniku.

Aktivity v Klubu Senior+

Aktivity pořádané Klubem Senior+ jsou velmi pestré, jedná se o stálé sekce s minimálně 5 účastníky, tematické workshopy, aktivity pro všechny: přednášky, čtení, výlety, studijní návštěvy, příležitostné akce, seznamovací setkání, účast na veřejných nebo uzavřených uměleckých, kulturních a sportovních akcích, další formy rozvoje, volnočasových aktivit.

Jednou z velmi zajímavých aktivit účastníků Klubu Senior+ je tzv. Prudnický gobelín. Jedná se o 5 metrů dlouhý a 62 cm široký obraz vytvořený technikou křížkového stehu. Celý obraz je tvořen 18 miliony křížky a na jeho tvorbě se podílelo celkem 22 seniorů. Práce na gobelínu byly zahájeny v květnu 2019 a ukončeny v říjnu 2019.

Obrázek 51: Prudnický gobelín.
Zdroj: archiv Střediska sociální péče v Prudniku.

Aktivity Střediska sociální péče v Prudniku v době pandemie covid-19

Během pandemie senioři z obce Prudnik obdrželi a stále dostávají podporu v rámci programu „Podporuj seniora". Lidem ve věku nad 70 let, kteří během pandemie zůstávali doma, sociální pracovníci, pečovatelé a dobrovolníci nakupovali a poskytovali pomoc při každodenních činnostech.

Rovněž byl realizován evropský program Sociální kurýr (dvě části). V rámci tohoto programu obec Prudnik koordinovala aktivity 4 sociálních kurýrů, kteří rozváželi jídlo, léky, nakupovali, pomáhali odstraňovat drobné závady, prováděli drobné opravy, přenášeli postele, skládali nábytek a přinášeli uhlí na topení.

Dále dostávalo v rámci tohoto projektu 80 osamělých a hendikepovaných seniorů po dobu 6 měsíců jídlo zdarma.

Odpadové hospodářství

● Odpadové hospodářství v ČR – aktuální situace a budoucí vývoj

Problematika odpadového hospodářství je každodenně skloňovaným tématem ve všech různých oborech lidské činnosti. Odpad vytváří každý jednotlivec, každá firma, obchod, zemědělský podnik, každá domácnost. Snahou je předcházet vzniku odpadů, nicméně trend je zatím opačný. Jejich množství neustále celosvětově narůstá a likvidace, resp. smysluplné zužitkování jsou čím dál složitější.

Obce se zabývají zejména komunálním odpadem, který je definován jako veškerý odpad vznikající na území obcí při činnosti fyzických osob. Jedná se tedy o komunální odpad vznikající v domácnostech. Pro obce vyplývá se zákona povinnost zajistit místa pro odkládání veškerého komunálního odpadu produkovaného fyzickými nepodnikajícími osobami na jejich katastrálním území. Obce jsou zároveň povinny zajistit místa pro oddělené soustřeďování složek komunálního odpadu, minimálně nebezpečných odpadů, papíru, plastů, skla, kovů a biologicky rozložitelných odpadů.

Náklady na svoz a likvidaci odpadu stále více zatěžují obecní rozpočty. Stejně tak se v drtivé většině obcí a měst zvyšují poplatky pro občany.

Obce se snaží hledat výhodnější řešení nejen z pohledu nákladů na svoz a likvidaci, ale stále víc obcí zavádí i různé tzv. motivační systémy pro občany, které mají za cíl snížit množství produkovaného odpadu, resp. alespoň zvýšit podíl tříděného na úkor směsného.

Odpadové hospodářství tak zůstává i nadále oblastí, kterou se obce zabývají každý den a budou se této problematice věnovat i nadále zejména v souvislosti s připravovanou novelou stávající legislativy. Fungující odpadové hospodářství je veřejným zájmem a obce v něm hrají nezastupitelnou roli.

Vláda ČR schválila v prosinci 2019 soubor nové odpadové legislativy čítající nový zákon o odpadech, o vybraných výrobcích s ukončenou životností, novelu zákona o obalech a tzv. změnový zákon. Nová legislativa přinese do Česka celoevropský trend zvyšování recyklace komunálního odpadu. Nejdůležitějším cílem nové legislativy je především zvýšení třídění a recyklace odpadů, odklon od skládkování a s tím související plnění povinných evropských cílů.

Mezi hlavní změny obsažené v nových zákonech patří postupné zvyšování poplatku za ukládání odpadů na skládky, zavedení třídicí slevy z tohoto poplatku pro obce, zákaz skládkování využitelných odpadů od roku 2030 a uzákonění tzv. systému PAYT, tedy systému, kdy občané platí za svoz odpadu podle toho, kolik ho „vyhodí do černé popelnice".

Klíčovým opatřením ke zvýšení recyklace komunálního odpadu, jejíž cíl stanovila nová evropská legislativa na 65 % v roce 2035, je postupný růst poplatku za ukládání směsného komunálního odpadu na skládky ze současných 500 Kč až na 1 850 Kč v roce 2030 a zákaz skládkování využitelných odpadů v roce 2030.

● Odpadové hospodářství v regionu Malá Haná – společnost Technické služby Malá Haná s.r.o.

Obce a města v regionu Malé Hané a Boskovicka si vzaly za úkol dlouhodobě řešit otázku odpadového hospodářství na svém území. Důvodem je dopad na životní prostředí, neustále se měnící legislativa a samozřejmě také ekonomická stránka věci. Odpadové hospodářství v regionu měla na starost nadnárodní společnost, která na daném území neměla žádnou konkurenci. To ji nijak nenutilo přicházet s návrhy na zlepšení či zefektivnění více než 20 let zaběhlého systému.

Dobrovolný svazek obcí Technické služby Malá Haná

Dobrovolný svazek obcí Technické služby Malá Haná byl založen 7. 11. 2017 podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, 16 obcemi. Během roku 2018 a 2019 přistoupilo do tohoto svazku dalších 34 obcí. Aktuálně (duben 2021) má tedy dobrovolný svazek obcí 50 členů složených ze 2 měst, 4 městysů a 44 obcí s téměř 35 tis. obyvateli.

Svazek byl založen za účelem meziobecní spolupráce a společného řešení odpadového hospodářství.

Seznam členských obcí:
- Jihomoravský kraj: Benešov, Borotín, Cetkovice, Doubravice n. Svit., Drnovice, Horní Poříčí, Chrastavec, Chrudichromy, Knínice, Křetín, Lazinov, Letovice, Ludíkov, Lysice, Malá Roudka, Míchov, Nýrov, Pamětice, Petrov, Prostřední Poříčí, Rozsíčka, Sebranice, Skrchov, Stvolová, Sudice, Sulíkov, Světlá, Svitávka, Šebetov, Štěchov, Študlov, Uhřice, Újezd u Boskovic, Úsobrno, Valchov, Vanovice, Vážany, Velké Opatovice, Vísky, Voděrady, Vranová, Žďárná.
- Pardubický kraj: Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Bohuňov, Jaroměřice, Městečko Trnávka, Rozhraní, Rozstání.
- Olomoucký kraj: Protivanov.

Technické služby Malá Haná s.r.o.

Společnost Technické služby Malá Haná s.r.o. byla založena výše uvedeným Dobrovolným svazkem obcí se stejným názvem, tedy DSO Technické služby Malá Haná. Společnost Technické služby Malá Haná s.r.o. byla založena 9. 5. 2018. Jedná se o komunální společnost vlastněnou obcemi, která provádí pro tyto obce službu spočívající ve svozu odpadů.

Cílem společnosti Technické služby Malá Haná s.r.o. je zajistit kompletní a kompetentní nakládání s odpady. Zavést nové systémy, co nejvíce obyvatelům zjednodušit třídění, zlepšit využití odpadů jako druhotné suroviny, a tím pádem šetřit životní prostředí i finance obcí, potažmo nás všech.

Posun v nakládání s odpady vidí TS Malá Haná v postupném zavedení systému „door to door“ – od dveří ke dveřím neboli sběr odpadů od domu. Princip spočívá v tom, že občané mají nádoby na třídění u svého domu. Třídění odpadu tak začíná přímo v domácnostech. Tento způsob sběru je možné řešit formou pytlů nebo barevných nádob.

Výhoda sběru odpadu přímo u domu:
- Možnost obchodování se separovaným odpadem svépomocí,
- Opatření proti navyšování poplatku za svoz odpadu ve střednědobém horizontu,
- Navýšení míry separace a objemu recyklovatelného odpadu,
- Zlepšení kvality tříděného odpadu a větší pořádek ve veřejném prostranství,
- Snížení množství odpadu ukládaného na skládku,
- Systém funguje i v lokalitách, kde ke třídění do té doby nedocházelo,
- Na pořízení nádob lze získat dotací*.

Separační hnízda zůstala v obcích zachována pouze pro potřebu třídění skla, kterého není tolik, nádoba do každé domácnosti by se nevyplatila. Slouží i pro ty občany, kteří z nějakého důvodu nemohou barevné nádoby mít. Jedná se především o chataře a chalupáře nebo třeba nájemníky, kteří nemohou o umístění nádob rozhodnout.

Vybavení společnosti Technické služby Malá Haná s.r.o.

Společnost disponuje šesti velkými svozovými auty. Čtyři jsou nová Volva s nástavbou Zoeller s dynamickými váhami na vyklápěčích a dvě starší auta Iveco, která převzala od Technických služeb Letovice.

Dále TS Malá Haná využívá nákladní vozidlo pro dopravu velkoobjemových kontejnerů a malé svozové auto Multicar.

Společnost zaměstnává 21 zaměstnanců z regionu (řidiči, závozníci, obsluhy sběrných dvorů) a 3 zaměstnance ve vedení firmy. Provozuje 4 sběrné dvory (Letovice, Velké Opatovice, Malá Trnávka, od jara 2021 i Protivanov).

Dalším třem sběrným dvorům z regionu vyváží společnost kontejnery.

Obrázek 52: Svozová technika společnosti Technické služby Malá Haná s.r.o.
Zdroj: archiv společnosti Technické služby Malá Haná s.r.o.

Postup zpracování odpadů

Část směsných odpadů je ukládána na skládku Březinka II. firmy P-D Refraktories CZ a.s. Tato skládka naplní svoji kapacitu pravděpodobně v roce 2023 a další již firma otvírat neplánuje i s ohledem na zákaz skládkování v roce 2030.

** Např. z Operačního programu Životní prostředí, prioritní osy 3, https://www.opzp.cz/o-programu/podporovane-oblasti/prioritni-osa-3/.*

Další směsné odpady jsou předávány také na energetické zpracování do spalovny SAKO Brno. K tomuto účelu slouží překladiště ve sběrném dvoře v Letovicích, odkud se vozí silniční dopravou odpad do Brna. Spalovna SAKO bude v budoucnu využívána pouze pro zpracování směsného odpadu pro energetické využití.

Tříděný papír a plast ze sběrných míst a z barevných nádob z domácností jsou v současnosti odevzdávány na třídicí linku společnosti Remat Letovice. Ta vytříděný papír předává na recyklaci do papíren.

Tříděné sklo odebírají sklárny VETROPACK MORAVIA GLASS a.s., Kyjov.

● Odpadové hospodářství v Mikroregionu Šternbersko

Problematikou odpadů se také velmi pečlivě zabývaly i obce v Mikroregionu Šternbersko, kde odpad sváží 4 různé svozové společnosti, za odlišných podmínek. Největším problémem v 98 % obcí v Mikroregionu Šternbersko je skutečnost, že technické podmínky svozových firem neumožňují vážení odpadu jednotlivě pro každou domácnost. Svozové firmy vykazují obcím množství odpadu svezeného celkem z dané obce, v řadě případů však ani toto není přesné, protože svozová firma jedním svozem „obslouží" dvě i více obcí a svezené množství, které zjistí až při příjezdu na skládku nebo do recyklačního místa, rozdělí mezi jednotlivé obce paušálně podle počtu obyvatel nebo podle počtu svezených nádob.

Důsledkem je skutečnost, že i přesto, že obce neustále navyšují počty kontejnerů na tříděný odpad, pořizují občanům kompostéry a nádoby na bioodpad, tak množství vykazovaného směsného komunálního odpadu neklesá, případně klesá jen mírně. Stejně tak množství odpadů produkovaných v jednotlivých obcích na jednoho obyvatele se poměrně zásadně liší, a přitom je systém svozu v těchto obcích velmi podobný, případně zcela stejný. V rámci Mikroregionu Šternbersko jsou tak obce, které vykazují cca 150 kg směsného komunálního odpadu na obyvatele ročně, a jsou zde obce, které dosahují i 315 kg na obyvatele a rok. Ještě větší výkyvy lze vypozorovat u tříděného odpadu – zejména plastu a papíru – kde se množství vykazovaného odpadu liší i o více než 100 %.

Přesné vážení odpadu z každé domácnosti je tedy hlavním předpokladem pro to, aby obce mohly cíleně pro jednotlivé domácnosti nastavovat motivační systém, který bude předcházet vzniku odpadů a podpoří jeho třídění. Systémem svozu a vážení z každé domácnosti – nazývá se systém „od dveří ke dveřím" z anglického „door to door" – se zabývá stále více svozových firem, výrobců různých systémů vážení i neziskových organizací, které se věnují osvětové činnosti v oblasti snižování odpadů.

Pro zvýšení výtěžnosti separovaných odpadů (papír, plast, bioodpad) bude proto ve druhé polovině roku 2021 ve většině obcí zaveden sběr odpadů formou door-to-door. Záměrem je zavedení sběru papíru, plastu a bioodpadu přímo od nemovitostí občanů a doplnění sad kontejnerů na papír, plast, bioodpad, kovy, textil či sklo na sběrná hnízda, případně k bytovým domům, kde není vhodné umisťovat velký počet nádob o objemu 240 l. Jednotlivé nádoby budou označeny polepem, který informuje občany, jaké odpady mohou do dané nádoby odkládat. Zároveň bude na nádobách identifikátor – čip, který zajistí informaci o tom, jak je která nádoba obsluhována. Tím, že jednotlivé identifikátory budou spojeny s konkrétními domácnostmi, budou mít obce přehled, jak která domácnost třídí a budou mít tedy i možnost případně individuálně nastavit výši místního poplatku za odpady. Součástí projektu na pořízení nádob je také nákup technologie pro načítání čipů a softwaru pro sledování, jak je která nádoba obsluhována. Dále budou pořízeny i RFID čipy* k označení stávajících nádob na bioodpad tak, aby byl systém evidence tříděných odpadů kompletní. K vyhodnocení bude sloužit příslušný software. Důležitou součástí celého projektu je také osvěta občanů v oblasti nakládání s odpady a jejich tříděním. Jedině ve spolupráci s občany obce lze dosáhnout účinného, efektivního a bezproblémového fungování celého systému.

** RFID (z ang. Radio Frequency Identification) je technologie automatické identifikace, která umožňuje bezdrátově identifikovat téměř jakýkoliv objekt pomocí dat přenášených prostřednictvím rádiových vln a ukládána do tzv. RFID tagů (čipů), z kterých se následně mohou načítat a znovu přepisovat. RFID tag, co by nositel informace, může být ve formě etikety (Smart label) nebo v zapouzdřené podobě různých tvarů, velikostí a materiálů. Ke čtení a zapisování dat do RFID tagu slouží RFID čtečka, která může mít různou podobu (mobilní terminál, stacionární brána).*

Vhodná a cílená propagace (brožury, letáky, články, besedy, www stránky apod.) je jedním ze základních kamenů tohoto projektu.

Díky realizaci tohoto projektu předpokládáme navýšení hmotnostního podílu z odděleně sbíraných odpadů (papír, plast, bioodpad, sklo, kovy, textil), které jsou materiálově využívány, a snížení množství směsného komunálního odpadu (dále také jako SKO). Současná průměrná produkce SKO na 1 občana zapojených obcí za rok 2018 je 181 kg / občana / rok. Po zavedení systému intenzivního třídění je očekáván pokles na 130–140 kg / občana / rok a zvýšení množství tříděných odpadů.

V obcích Mikroregionu Šternbersko padlo po dlouhých diskusích v průběhu první poloviny roku 2021 rozhodnutí založit vlastní odpadovou společnost. Dne 9. 7. 2021 vznikl dobrovolný svazek obcí Odpadové hospodářství svazku obcí, který sdružuje celkem 21 obcí. Hlavním předmětem činnosti svazku je zabezpečení služeb v oblasti nakládání s odpady a péče o životní prostředí, a to zejména: a) vybudování a provozování infrastruktury pro nakládání s odpady a oběhové hospodářství, b) zpracování evidencí týkajících se odpadového hospodářství dle platné legislativy.

Po vzoru Technických služeb Malá Haná byla dále založena společnost s ručením omezeným, která bude svozové služby pro obce zajišťovat.

● Další příklady dobré praxe v obcích ČR

Obec Straškov-Vodochody

Obec Straškov-Vodochody se v roce 2018 zapojila do projektu „Obce na cestě k minimálnímu odpadu". Během celého roku postupovala podle předem stanoveného harmonogramu a postupně měnila systém nakládání s odpady. Základní strategií změny bylo zavedení evidenčního systému odpadů ECONIT. Před jeho spuštěním byla v obci provedena fyzická analýza směsného komunálního odpadu, jejímž cílem bylo zjistit, v jakém stavu se nachází odpad v obci a kolik procent tvoří jednotlivé složky v celkovém množství směsného komunálního odpadu.

Výsledky analýzy ukázaly, že největší podíl tvořil organický odpad, a to celých 42 %. Další složkou, která byla v SKO hojně zastoupena, byl plast, (8 %), dále pak papír (7,5 %) a sklo (7 %). Velkým překvapením bylo vysoké množství textilu (7 %) složeného převážně z dětského oblečení.

Z analýzy jasně vyplynulo, že až 80 % odpadu mohlo být vytříděno přímo v domácnostech a nemuselo tak zbytečně skončit v nádobách na SKO a následně na skládce.

Tyto výsledky jasně ukázaly, že obec má obrovský potenciál pro zvýšení míry třídění odpadů v domácnostech, a proto hned na začátku května 2018 byl v obci spuštěn systém elektronické evidence odpadů ECONIT.

Společně s ním obec zavedla pohodlný systém sběru tříděného odpadu dům od domu, aby tak občané nemuseli chodit s tříděným odpadem do sběrných hnízd. V obci se třídí zvlášť do pytlů papír a plast, které se sváží pravidelně každých 14 dní. Pro snadnou identifikaci jsou pytle barevně rozlišeny dle druhu odpadu.

Občané pravidelně získávají na obecním úřadě zdarma pytle a etikety s QR kódy, které obsahují informaci o dané domácnosti a druhu odpadu. Tyto kódy pak lepí na pytle s tříděným odpadem. V den svozu pak zaměstnanec svozové společnosti společně se sběrem odpadu načítá pomocí čtečky QR kódy do systému ECONIT.

V uživatelském rozhraní ECONITu si mohou zastupitelé obce, kromě údajů o odpadech či jednotlivých svozech, vygenerovat podklady pro různé statistiky či výkazy pro ISPOP* a EKO-KOM. To jim zásadně

** Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) umožňuje zpracování a příjem vybraných hlášení (ohlašovacích povinností) z oblasti životního prostředí v elektronické podobě a jejich další distribuci příslušným institucím veřejné správy.*

usnadňuje administrativu. Obec Straškov-Vodochody již po krátké době zavedení systému zaznamenala zvýšení množství vytříděných druhů odpadů a snížení množství SKO.

Obec Hlásná Třebaň

Dalším příkladem obce zapojené do projektu „Obce na cestě k minimálnímu odpadu" je obec Hlásná Třebáň. Tato obec stejně jako obec Straškov-Vodochody zavedla chytrý systém elektronické evidence odpadů ECONIT a pohodlný systém sběru tříděného odpadu dům od domu. Před zavedením ECONITu proběhla v obci fyzická analýza odpadu, díky které se zmapoval reálný obsah černých nádob na směsný komunální odpad. Vzhledem k vysokému obsahu skla v SKO se obec rozhodla pro zavedení pytlového sběru i u této komodity, což v praxi nebývá tak časté. V obci se tedy třídí zvlášť do pytlů papír, plast a sklo.

Aby se do systému zapojilo co nejvíce domácností, provedla se osvěta mezi obyvateli – vzdělávací kampaň a beseda. Občanům bylo vysvětleno, jaké změny v odpadovém hospodářství obce proběhnou a proč a jak se do systému mohou zapojit. Již po druhém kvartálu od zavedení ECONITu se v obci zvýšilo množství vytříděného plastu o 60 %, papíru o 91 %, skla o 30 % a celkové příjmy od společnosti EKO-KOM vzrostly o 40 %.

Díky systému ECONIT má obec Hlásná Třebaň dokonalý přehled nad svými odpady, zvyšuje míru třídění, čímž se připravuje na zpřísnění legislativy po roce 2024 (2030), šetří obecní finance a zároveň nabízí občanům pohodlný systém třídění.

Díky systému evidence odpadů uspěla obec Hlásná Třebaň v soutěži Zlatý erb. V silné konkurenci získala druhé místo v kategorii Smart City za nejlepší elektronickou službu.

Obec Trojanovice

Dalším příkladem je obec Trojanovice, která systém ECONIT používá od roku 2009. Zapojilo se do něj až 90 % domácností a stala se tak nejlépe třídící obcí Moravskoslezského kraje. Díky efektivnímu sledování a evidenci odpadu se obci daří meziročně významně snižovat množství směsného komunálního odpadu, který mezi lety 2014 a 2015 klesl o 17 %, a zvyšovat množství využitelných odpadů.

Obec Trojanovice zavedla s evidenčním systémem ECONIT pytlový sběr tříděného odpadu, který však neprobíhá dům od domu, ale občané mohou naplněné pytle předat ve sběrném dvoře nebo je odložit ve sběrných místech vedle barevných kontejnerů (den před svozem). Tím obec ušetří náklady na svoz pytlů dům od domu.

Obec sama navíc s vytříděnými komoditami obchoduje a tím získává další finance. Bonusy za vytříděný odpad obci ročně přinesou až půl milionu Kč a dalších 400 tisíc Kč vydělá prodejem vytříděného odpadu. Byl také zaveden motivační systém sbírání bodů za evidovaný pytel odpadu, pokud občané odpad dovezou sami do sběrného dvora.

Za každý odevzdaný pytel s tříděným odpadem mohou lidé získat slevu až 15 Kč z ročního poplatku za komunální odpad. Na konci roku se slevy sčítají a snižují celkový poplatek za odpad v dalším roce. Díky tomu, že v této obci není stanoven minimální poplatek, nejlepší třídiči se tak mohou dostat i na nulu.

Obec Trojanovice se k odpadům staví jako ke komoditě. Cíleným tříděním a následným prodejem vytříděných komodit výraznou měrou přispívají ke zvyšování svých příjmů a jsou připravení i na legislativní změny, které obcím ukládají povinnost zvyšovat míru separace. Trojanovice jsou velmi zdárným příkladem, který může inspirovat další starosty obcí k hledání cesty, jak chytře nakládat s odpady, zapojit do systému třídění více občanů a zároveň mít své odpadové hospodářství pod kontrolou.

Obec Lány

Obec vykazuje dlouhodobě nízkou produkci směsných komunálních odpadů a vysokou úroveň separace (85 % rok 2016 a 87 % rok 2017). Tato obec je výjimečná tím, že má o produkci SKO přesná data díky vážení svozového vozidla před vjezdem a po výjezdu z obce.

V obci je velké množství kontejnerů na tříděný sběr (papír, plasty, sklo bílé, sklo barevné). V přepočtu na 1 obyvatele má obec patrně jednu z nejhustších sítí na sběr papíru, skla a plastů v ČR. Tomu odpovídá i množství vytříděných surovin a příjem obce od EKO-KOMU (přes 500 Kč / obyv. / rok).

Obec Štítná nad Vláří-Popov

Obec více jak 20 let vede domácnosti k tomu, aby se staraly o pěkný vzhled obce, čistý vzduch a prostředí. Ke snížení produkce směsného odpadu vedlo i vybudování komunitní kompostárny a přistavování velkoobjemových kontejnerů na svoz tohoto odpadu. V obci nevznikají černé skládky.

V rámci ní se třídí papír, plasty, sklo, nápojové kartony, kovy, textil a bioodpady. Zajištěn je svoz nebezpečných a objemných odpadů. Třídí se jak do sběrných nádob, tak do pytlů (plasty, nápojové kartony). Bioodpady obec zpracovává na komunitní kompostárně. Směsný odpad se odváží 1x za 14 dní.

Obec má velmi nízkou celkovou produkci odpadů (asi 4x menší než je průměr ČR, nezapočten bioodpad) a velmi nízkou produkci směsného odpadu (asi 5x nižší než je průměrná produkce obcí a měst ČR). I úroveň separace lze považovat vzhledem k produkovanému množství odpadu za velmi dobrou – více než 60 %.

Obec má dle rozpočtu lehce podprůměrné celkové náklady na nakládání s odpady.

Město Fulnek

Fulnek patří mezi města, která dlouhodobě a koncepčně rozvíjí své odpadové hospodářství. Jeho produkce směsného odpadu se dlouhodobě pohybuje kolem 100 kg / obyv. / rok. To je jedna z nejnižších produkcí tohoto odpadu u měst nad 5 000 obyvatel. Fulnek vytřídí a předá k recyklaci přibližně 50 % svých odpadů.

● Systém odpadového hospodářství v Gmině Nysa

Česká republika patří podle odborníků ve skládkování komunálních odpadů mezi zaostalé země. Skládkuje 45 procent odpadů. Průměr Evropské unie je přitom jen 26 procent. Základním předpokladem pro dosažení změny je podle expertů zvýšení poplatku za ukládání odpadů na skládku, což se osvědčilo v mnoha zemích, včetně sousedního Polska.

V České republice se přitom tento poplatek v letech 2009 – 2019 vůbec nezvýšil a patří k nejnižším v Evropě. V Polsku se poplatek za skládkování zvýšil během tří let dvakrát. V kombinaci s dotacemi se jednalo o významnou motivaci pro vznik třídících linek a navazujících zařízení pro materiálové a energetické využití odpadů. Na skládkách tak končí méně komunálních odpadů, jsou více využívány v kompostárnách, recyklačních procesech apod.

V rámci semináře na téma Odpadové hospodářství, který se konal dne 8. 11. 2019, měli zástupci obcí z ČR možnost navštívit skládku v Domaszkowicích, včetně souvisejícího zařízení pro mechanickou a biologickou úpravu směsného komunálního odpadu. Tento druh úpravy směsného komunálního odpadu je významným příkladem dobré praxe, a značnou měrou přispívá ke snížení množství odpadu určeného ke skládkování či spalování.

Provoz skládky v Domaszkowicích zajišťuje společnost s ručením omezeným Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "EKOM", která byla založena v důsledku privatizace podniku Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej v Nysa dne 1. září 1995. Společnost působí v oblasti okresu Nysa a poskytuje služby v oblasti likvidace odpadu, a také komunální a stavební služby.

Společnost se skládá z následujících závodů:

- Odbor komunální hygieny (Zakład Higieny Komunalnej), který poskytuje služby v oblasti likvidace pevného a kapalného odpadu, zimní údržby komunikací, ulic, náměstí a chodníků, čištění ulic, náměstí a chodníků, dále služby sběru odpadu pro regionální centrum odpadového hospodářství a dopravní služby.
- Odbor služeb komunálních a konstrukčních (Zakład Usług Komunalno-Budowlanych), který poskytuje služby v oblasti výstavby, rekonstrukce, údržby ulic, komunikací, pěších cest a inženýrských staveb, dále služby související s prováděním změn v organizaci provozu na komunikacích a ulicích, dopravní značení, výstavbu a údržbu zelených ploch, a také pohřební služby a údržbu hřbitovních zařízení.

V obci Nysa se nachází zařízení pro mechanickou a biologickou úpravu (dále také jako „MBÚ“) směsného komunálního odpadu (proces obnovy R12 a neutralizační proces D8). Zařízení MBÚ se nachází na skládce ostatního a inertního odpadu v Domaszkowicích, Regionální centrum odpadového hospodářství - Nysa, Domaszkowice 156, 48-303 Nysa. Do Domaszkowic se posílají odpadky z 19 obcí opolského regionu a dokonce i Dolního Slezska. Skládka zahrnuje zařízení na zpracování selektivně sbíraného zeleného odpadu a ostatního bioodpadu, třídírnu frakce odpadu ze selektivního sběru a linku na výrobu alternativního RBP paliva.

Obrázek 53: Třídění odpadů na skládce ostatního a inertního odpadu v Domaszkowicích.
Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

Mechanicko-biologická úprava je významným nástrojem pro snižování množství odpadů. Mechanicko-biologická úprava se snaží vytěžit ze směsného zbytkového komunálního odpadu ještě nějaké využitelné látky. V České republice většina směsného odpadu končí na skládkách či ve spalovnách, a není dále využívána.

Zařízení MBÚ se dobře hodí ke zpracování odpadu, který obsahuje velký podíl biologicky odbouratelného materiálu, například z domácností a obchodů. Naopak odpady obsahující rizikové látky (například nebezpečný průmyslový odpad), infekční odpad z nemocnic či jatek nebo stavební odpady nejsou pro zpracování metodou MBÚ vhodné.

Systémy mechanicko-biologického zpracování odpadu se řadí na konec systémů sběru, kompostování a recyklace komunálního odpadu. Jsou určeny pro dotřídění zbytkového směsného komunálního odpadu a fungují nejlépe v místech, kde je zavedeno třídění a kompostování biologicky rozložitelného odpadu. V současnosti je MBÚ využíváno především k výraznému snížení biologicky odbouratelného podílu zbytkového odpadu s cílem omezit tvorbu skleníkových plynů a škodlivých výluhů při skládkování.

Zařízení pro MBÚ lze vybudovat podstatně rychleji než obdobně velkou spalovnu a přitom s výrazně nižšími investičními náklady. Pružnost technologií MBÚ a skutečnost, že je lze účinně provozovat i s poměrně malou kapacitou, jsou z hlediska nákladů rovněž výhodné.

MBÚ snižuje množství produkovaného skládkového plynu v průměru o 90 % v porovnání s neupraveným směsným komunálním odpadem.

MBÚ je doplněním koncepce založené na vysokém třídění, recyklaci a kompostování odpadu. Skutečná volba je v prvé řadě mezi spalovnou a recyklací; MBÚ představuje pouze součást technologického řešení druhé varianty.

Zajímavý je také způsob stanovení výše sazby poplatku za nakládání s komunálním odpadem. V Gmině Nysa je sazba poplatku odstupňována v závislosti na skutečnosti, zda se obyvatelé zapojí do systému třídění, či nikoliv.

Výše sazby poplatku v jednotlivých letech a dle způsobu zapojení do systému nakládání s komunálním odpadem je přehledně znázorněna v tabulce č. 4.

Obrázek 54: Třídění odpadů na skládce ostatního a inertního odpadu v Domaszkowicích. Zdroj: archiv Mikroregionu Šternbersko.

2019 - 2020	
Sazba poplatku za nakládání s komunálním odpadem	● 15 zł / obyvatele / měsíc ● v přepočtu 83,37 Kč /obyvatele / měsíc, ● tj. 1 000,44 Kč / obyvatele / rok*
Zvýšená sazba poplatku za nakládání s komunálním odpadem (obyvatelé odpad netřídí)	● 30 zł /obyvatele / měsíc ● v přepočtu 166,74 Kč / obyvatele/ měsíc, ● tj. 2 000,88 Kč / obyvatele / rok
2021	
Sazba poplatku za nakládán s komunálním odpadem	● 22 zł / obyvatele / měsíc ● v přepočtu 122,28 Kč / obyvatele / měsíc, ● tj. 1 467,31 Kč / obyvatele / rok
Zvýšená sazba poplatku za nakládání s komunálním odpadem (obyvatelé odpad netřídí)	● 44 zł / obyvatele/měsíc ● v přepočtu 244,55 Kč / obyvatele / měsíc, ● tj. 2 934,62 Kč / obyvatele / rok

Tabulka 4: Přehled sazeb poplatku za nakládání s komunálním odpadem v obci Nysa. Zdroj: Gmina Nysa a vlastní zpracování.

Např. v obci Dolany byl pro rok 2021 místní poplatek za komunální odpad stanoven ve výši 510 Kč/osobu. Ve městě Šternberk se jednalo o částku 650 Kč/osobu. V jedné z nejmenších obcí Mikroregionu Šternbersko, Mutkově, činí poplatek za komunální odpad 550 Kč/osobu a rok. Stejná výše poplatku je stanovena také v obci Bohuňovice. V některých obcích jsou stanoveny různé výše poplatků dle věku poplatníků (nižší sazba poplatku je stanovena např. pro děti do 18 let, či seniory).

V České republice nejsou prozatím výše poplatků dle způsobu zapojení obyvatel do systému třídění a nakládání s komunálním odpadem odstupňovány.

** Pro přepočet všech cenových údajů v tabulce byl použit kurz ČNB ke dni 27. 10. 2021: 1 PLN = 5,558 Kč.*

Použité zdroje

Elektronické zdroje:

● MIKROREGION ŠTERNBERSKO. O mikroregionu. Stanovy Mikroregionu Šternbersko ve znění dodatku č. 1 [on-line]. ©2020 [cit. 2020-12-15].
Dostupné z http://mikroregion-sternbersko.cz/assets/File.ashx?id_org=101476&id_dokumenty=1435.

● POWIAT PRUDNIK. Gminy Powiatu [on-line]. ©2020 [cit. 2020-09-22].
Dostupné z https://powiatprudnicki.pl/3411/2412/gminy-powiatu.html.

● Šmíd Martin. POZNÁMKY K VYŠŠÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVĚ V ČR A POLSKU. [on-line]. ©2021 [cit. 2021-09-20].
Dostupné z https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2008/files/pdf/sprava/smid_martin.pdf.

● SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Projekty. Ukončené projekty. Meziobecní spolupráce. Slovníček a zkratky [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-19].
Dostupné z https://www.smocr.cz/cs/projekty/ukoncene-projekty/meziobecni-spoluprace/slovnicek-a-zkratky.

● PODNIKATELSKÁ ZÓNA ŠTERNBERK. Historie [on-line]. ©2020 [cit. 2021-06-15].
Dostupné z http://zona.sternberk.eu/historie.php.

● WIKIPEDIE. Frotex [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-21].
Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Frotex.

● Cestr Michael, Bc. Česko-polská přeshraniční spolupráce ve vybrané části euroregionů Praděd a Silesia [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-21].
Dostupné z https://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2014-rg/2014_Cestr.pdf.

● Klimek Renata. IDENTYFIKACJA BARIER PRZEKSZTAŁCEŃ TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH W PRUDNIKU. PRZYKŁAD ZAKŁADÓW PRZEMYSŁU BAWEŁNIANEGO „FROTEX" [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-21].
Dostupné z http://www.studiamiejskie.uni.opole.pl/wp-content/uploads/2016/04/Klimek.pdf.

● PRUDNIK24. Amerykanie w Prudniku: Henninges rusza we wrześniu [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-21].
Dostupné z http://prudnik24.pl/index.php/2016/09/17/amerykanie-w-prudniku-henninges-rusza-we-wrzesniu/.

● OBEC DOMAŠOV U ŠTERNBERKA. Žádost o podporu Programu Interreg V-A Česká republika – Polsko na projekt Společná historie a společná budoucnost, verze 3. ©2019 [cit. 2021-05-21]

● OBEC OSOBLAHA. Obecní úřad. Projekty a dotace. Za krásami židovských hřbitovů/W poszukiwaniu piękna żydowskich cmentarzy [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-04].
Dostupné z https://www.osoblaha.cz/projekty-dotace/projekt-za-krasami-zidovskych-hrbitovu-w-poszukiwaniu-piekna-zydowskich-cmentarzy.

● OSOBLAŽSKÁ ÚZKOKOLEJKA. Vše o Osoblažsku. Památky a zajímavosti. Židovský hřbitov v Osoblaze [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-05].
Dostupné z http://www.osoblazsko.com/osoblazsko/pamatky/zidovsky-hrbitov-osoblaha.

● DOBRÁ TRASA. Místa. Na okraji – židovský hřbitov v Białé [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-05].
Dostupné z http://www.dobratrasa.eu/cs/misto/na-okraji-zidovsky-hrbitov-v-biale.

● MĚSTO ALBRECHTICE. Úřad. Projekty. Zůstat v paměti pokolení [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-04]. Dostupné z https://www.mesto-albrechtice.cz/urad/projekty/zustat-v-pameti-pokoleni/.

● SENIOR PARK. Bydlení pro seniory [on-line]. ©2021 [cit. 2021-05-03]. Dostupné z https://www.senior-park.cz/.

● SENIOR PARK. Senior Park Hlušovice u Olomouce [on-line]. ©2021 [cit. 2021-05-03]. Dostupné z https://www.senior-park.cz/hlusovice-u-olomouce/.

● CzechInvest – Agentura pro podporu podnikání a investic. Brownfieldy [on-line]. ©2021 [cit. 2021-09-05]. Dostupné z https://www.czechinvest.org/cz/Sluzby-pro-municipality/Nemovitosti-pro-podnikatelske-ucely/Brownfieldy.

● MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Tiskové zprávy. Česko čeká velká odpadková revoluce, vláda dnes schválila novou odpadovou legislativu [on-line]. ©2019 [cit. 2021-09-24]. Dostupné z https://www.mzp.cz/cz/news_20191207_cesko_ceka_velka_odpadkova_revoluce_vlada_dnes_schvalila_novou_odpadovou_legislativu.

● GRANTEX ADVISORY GROUP. Články a informace. Města a obce si stále více užívají tzv. door to door hospodářství [on-line]. ©2021 [cit. 2021-09-24]. Dostupné z https://www.grantex.cz/blog/mesta-a-obce-si-stale-vice-uzivaji-tzv-door-to-door-odpadove-hospodarstvi.

● TECHNICKÉ SLUŽBY MALÁ HANÁ S.R.O. O nás [on-line]. ©2019 [cit. 2021-09-24]. Dostupné z https://www.tsmh.cz/clanky/technicke-sluzby-mala-hana.

● TECHNICKÉ SLUŽBY MALÁ HANÁ S.R.O. Kde svážíme [on-line]. ©2021 [cit. 2021-09-24]. Dostupné z https://www.tsmh.cz/kde-svazime.

● TECHNICKÉ SLUŽBY MALÁ HANÁ S.R.O. Články. Zpravodaj Technických služeb Malá Haná č. 1, duben 2021 [on-line]. ©2021 [cit. 2021-09-24]. Dostupné z https://www.tsmh.cz/clanky/zpravodaj-tsmh-c-1.

● KODYS, spol. s r.o. Technologie. Radiofrekvenční identifikace – RFID [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-10]. Dostupné z https://www.kodys.cz/technologie/rfid.

● PRŮMYSLOVÁ EKOLOGIE.CZ. Řada obcí v ČR je již připravena na zákaz skládkování v roce 2024, odklad není nutný [on-line]. ©2019 [cit. 2021-09-26]. Dostupné z https://www.prumyslovaekologie.cz/info/rada-obci-v-cr-je-jiz-pripravena-na-zakaz-skladkovani-v-roce-2024-odklad-neni-nutny.

● EKOM SPÓŁKA Z O. O. ZHK. Odbor komunální hygieny [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-28]. Dostupné z https://ekom.com.pl/zhk.

● GMINA NYSA. Dla mieszkańca. Gospodarka odpadami komunálními [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-28]. Dostupné z https://nysa.eu/dla-mieszkanca/gospodarka-odpadami-komunalnymi-w-gminie-nysa/.

● STEO – ODPAD JE ENERG!E. MBÚ a jiné. Jak je to s MBÚ [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-29]. Dostupné z http://www.odpadjeenergie.cz/mbu-a-jine/mbu/jak-je-to-s-mbu.

● HNUTÍ DUHA. Informační list Mechanicko biologická úprava odpadů: významný příspěvek k recyklaci a materiálovému využití odpadů [on-line]. ©2021 [cit. 2021-10-29]. Dostupné z https://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/typo3/Mech-bio_uprava_odpadku.pdf.

● BusinessINFO.cz. Články a aktuality. Česko zaostává za sousedními zeměmi ve využívání odpadů, záda mu ukázalo i Polsko [on-line]. ©2019 [cit. 2021-10-29].
Dostupné z https://www.businessinfo.cz/clanky/cesko-zaostava-za-sousednimi-zememi-ve-vyuzivani-odpadu-zada-mu-ukazalo-i-polsko/.

● OBEC DOLANY. Obecní úřad. Platba za místní poplatek -komunální odpad v roce 2021 [on-line]. ©2021 [cit. 2021-11-01].
Dostupné z https://dolany-ol.cz/platba-za-misti-poplatek-komunalni-odpad-v-roce-2021/d-5775.

● MĚSTO ŠTERNBERK. Bleskovky ze Šternberku. Zastupitelé schválili rozpočet a změnu v místních poplatcích [on-line]. ©2020 [cit. 2021-11-01].
Dostupné z https://sternberk.eu/bleskovky-ze-sternberku/3840-zveme-na-verejne-zasedani-zastupitelu-ve-stredu-6-dubna.html.

● OBEC MUTKOV. Obec. Poplatky 2021 [on-line]. ©2021 [cit. 2021-11-01].
Dostupné z https://www.mutkov.cz/obec/poplatky-2021/.

● OBEC BOHUŇOVICE. Poplatky [on-line]. ©2021 [cit. 2021-11-01].
Dostupné z https://bohunovice.cz/poplatky/ds-1072.